

INGELICHT

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
November 2003 - Nr 6

Defensie

AIVD en MIVD samen in NSO

colofon

INGELICHT wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie

Tlnt R.E. Mooijekind en
drs. Wim Bartelds

Cartoon: Henk Slijkhuis

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 200701

2500 ES Den Haag

E-mailadres:

M.Bemelmans-Oonincx@co.dnet.
mindef.nl

Tekstbijdrage: Lkol K. Possel,

lkol H. van Dalen

Fotografie: Media Centrum MIVD,

TNO-FEL, Peter Wiezoreck

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

Kommer de Heer

Druk en lithografie:

UnitedGraphics

Oplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie willen voorzien, denk dan even aan de volgende data:

Inleveren kopij	Verschijnings datum
17 december	15 januari

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

Omslag: Het NSO-convenant regelt de samenwerking tussen de AIVD en MIVD op het gebied van satelliet-interceptie.

I N H O U D S O P G A V E

- 4 AIVD en MIVD tekenen NSO-convenant
- 6 Op werkbezoek in Irak
- 8 TNO krijgt eerste IT-certificaat
- 10 J2 krijgt vorm
- 12 Op bezoek bij een Russische satelliet
- 13 Arno Reuser wint award
- 14 Uitleg bij 'weeffouten'
- 17 MIVD heeft een ARBO-structuur
- 18 Focus op: Antonio Cruz
- 20 EOVS en situational awareness
- 22 KL-medailles voor MIVD'ers
- 23 Meer coördinatie bij uitzendingen
- 24 Tips & Trucs (8)

Heimelijk en transparant

Het personeelsblad INGELICHT is belangrijk en heeft zeker bestaansrecht. De inhoud is goed en betrouwbaar. Het blad sluit over het algemeen goed aan bij de actualiteit en de leesbaarheid is ruim voldoende. Dat is af te leiden uit de resultaten van het lezersonderzoek dat in de vorige editie werd gehouden.

Ruim zeventig mensen stuurden het lezersonderzoek ingevuld terug. Dat komt overeen met bijna tien procent van de MIVD'ers. Veruit de meeste reacties waren afkomstig van burgers. Slecht 27 militairen retournerden het formulier.

Vijf mensen zeggen het bestaan van INGELICHT niet belangrijk te vinden, vanuit een oogpunt van kostenbesparing en veiligheid. Verscheidene medewerkers die INGELICHT wel belangrijk vinden, zetten vraagtekens bij het afdrucken van de personeelsmutaties. Je weet nooit wie er meeleeft, is hun standpunt.

Tegelijkertijd vindt bijna de helft van de ondervraagden de personeelsmutaties belangrijk of interessant. Bijna iedereen geeft aan op de hoogte gehouden te willen worden over de reorganisatie van de MIVD. En dat de directeur in elke editie zijn mening geeft, scoort hoog. Ook de rubrieken 'focus op' (over de hobby's van collega's) en 'tips en trucs' (over het computergebruik) scoren goed.

Hoe vaak?

Meer dan de helft gaf ook aan de verschijningsfrequentie voldoende te vinden. Sommigen zien liever elke

maand een blad en een enkeling zou een INGELICHT per kwartaal voldoende vinden. Als de inzenders gevraagd zou worden een bijdrage te leveren voor INGELICHT, dan is ruim de helft de respondenten daartoe bereid. Ongeveer twintig mensen konden het nu nog niet zeggen.

De meeste respondenten vinden het belangrijk om over andere afdelingen te lezen. Een veelgehoord argument voor het bestaansrecht van INGELICHT is dat het blad 'een belangrijk communicatiemiddel' is tussen de directie en de afdelingen. Ook wordt gewaardeerd dat INGELICHT ook de buitenwereld op de hoogte houdt van wat er bij de MIVD speelt. Menig respondent waardeert de bijdrage die het blad levert aan de transparantie van een dienst die uit de aard der zaak een heimelijk karakter heeft.

De komende periode buigt de redactie zich over de onderzoeksresultaten en zal daarbij de vraag stellen hoe er zoveel mogelijk tegemoet gekomen kan worden aan de wensen van de lezers. We danken iedereen die de moeite heeft genomen het lezersonderzoek in te vullen en op te sturen. ●

Een jaar MIVD

Zo'n jaar geleden trad ik aan als Directeur MIVD. Bij mijn aantreden heb ik een aantal doelen gesteld. De vraag is: wat is er van die doelen gerealiseerd?

Mijn eerste doelstelling was het aanpassen van de organisatie van de MIVD, naar aanleiding van gewijzigde taken en werkwijzen. Het betreft hier zaken als het inpassen van de J2-functionaliteit, het corrigeren van 'weeffouten' en het opzetten van een verbeterde bedrijfsvoering. En bij dit alles moet er natuurlijk ook rekening gehouden worden met de oprichting van een nationale verbindingsinlichtingen-organisatie, de NSO. Mede door de tomeloze inzet van velen van u zijn we inmiddels met de plannen voor de reorganisatie aardig op weg. De plaats van de J2 binnen de MIVD is vastgesteld en de samenstelling van de J2-organisatie is op papier vrijwel gereed. De weeffouten zijn inmiddels inzichtelijk gemaakt. Een project-organisatie gaat nu voorstellen formuleren om de weeffouten te herstellen. Bij de hoofdafdeling Bedrijfsvoering zijn de verbeterpunten vastgesteld en kunnen de concrete verbeteringen ingevoerd worden.

Het zal niet eenvoudig zijn de reorganisatie snel door te voeren. Velen van u zullen naast hun normale werk worden belast met activiteiten in het kader van de reorganisatie. Als we echter als dienst ook in de toekomst een slagvaardige organisatie willen blijven, zullen we daar nu in moeten investeren. Er is bij vrijwel alle afdelingen behoefte aan een aantal andersoortige, dus nieuwe functies. We krijgen er geen personeel bij, een aantal bestaande functies moet verdwijnen. Welke dat worden is nog onderwerp van studie. We zullen onze uiterste best doen om voor iedereen wiens functie verdwijnt weer een passende baan te vinden binnen de MIVD. Of dit gaat lukken kan ik echter niet beloven. Het spreekt vanzelf dat zodra er concrete voorstellen liggen, deze met uw medezeggenschapscommissie zullen worden besproken. Ik ga er van uit dat de afdelings- en bureauhoofden u over de voortgang van de reorganisatie adequaat zullen informeren. We hopen de resultaten van de deelstudies, na formele instemming en afstemming met alle belanghebbenden begin volgend jaar te kunnen verwerken in een formeel reorganisatievoorstel. Naar verwachting zal medio 2004 dat reorganisatievoorstel kunnen worden aangeboden aan de Secretaris-Generaal.

Een tweede punt van aandacht bij mijn aantreden was het proces van planning en control. Met name de planning en control van grote projecten binnen de MIVD dient te worden verbeterd. We moeten beter inzicht krijgen in de status van de projecten. Op die manier kunnen we tijdig afwijkingen constateren en een herschikking van de plannen uitvoeren. Hierdoor zijn we dan nog beter in staat om het aan onze dienst beschikbaar gestelde budget volledig te benutten. De afdeling Plannen en Financieel Beheer heeft de afgelopen maanden hard gewerkt aan de verbetering van de procedures. Door middel van maandelijks overleg met de afdelingshoofden hebben we een goed inzicht in de mate waarin de in de begroting opgenomen plannen kunnen worden gerealiseerd. We weten nu nauwkeurig welke plannen we nog in dit jaar kunnen uitvoeren en welke we moeten doorschuiven naar volgend jaar. Als onderdeel van het verbeteren van de planning en control zal ook het proces van de aanvraag tot verwerking (ATV-proces) worden aangepast. Op basis van vaste normen voor doorlooptijden

dient het ATV-proces te worden versneld. In 2004 zal het maandelijks realisatie-overleg met de afdelingshoofden worden voortgezet, en zal de voortgangsrapportage van projecten gestalte moeten krijgen.

Archiefbeheer

Het archiefbeheer bij de MIVD is dankzij veel inspanning het afgelopen jaar verder verbeterd. De Centrale Archief Selectiedienst heeft de archieven tot 1996 bijna volledig beschreven. We zijn nu druk bezig om de archieven van 1996 tot 2000 inzichtelijk te maken. Vanaf 2000 hebben we de beschrijving van onze archieven al op orde met het registratiesysteem X-post. De registratie van ons beeldmateriaal en het interne e-mailverkeer zijn nog niet op orde. Een registratiesysteem voor beeldmateriaal is op enkele plaatsen in onze dienst opgebouwd en wij zijn bezig het systeem te vullen. Op basis van de hiermee opgedane ervaring zullen we het systeem gaan uitbreiden. Voor de registratie van e-mail hebben we de eerste schuchtere stappen ondernomen,

ondanks het feit dat er op dit punt nog geen overheidsbeleid is vastgesteld. Als dienst moeten we echter wel zeker stellen dat er geen waardevolle informatie verloren gaat. We hebben hier nog wel een hele weg te gaan. Met name onze medewerkers die zijn belast met het documentair informatiebeheer zullen net als in het afgelopen jaar ook de komende tijd hun handen vol hebben.

Wiv

Mijn laatste speerpunt een jaar geleden was het werken conform de Wiv. Het is goed te kunnen vaststellen dat de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (Wiv) een goed handvat biedt om onze werkzaamheden te organiseren. Onze procedures en werkinstructies sluiten inmiddels goed aan op de nieuwe Wiv. We evalueren de procedures regelmatig en hebben tot nu toe slechts geringe bijstellingen moeten doorvoeren om aansluiting op de Wiv 2002 te garanderen. Recent is een Commissie van Toezicht ingesteld die het werk van de MIVD (en AIVD) moet controleren op rechtmatigheid achteraf. Ik sluit niet uit dat de bevindingen van deze Commissie kunnen leiden tot een (geringe) bijstelling van onze werkwijzen.

Er is het afgelopen jaar mede dankzij uw aller inzet veel gerealiseerd. Dit betekent echter niet dat we op onze lauweren kunnen gaan rusten. Er is nog veel te doen. Een van de belangrijkste doelstellingen voor 2004 is dat we de reorganisatie van onze dienst tot een goed einde brengen. Verder zal er meer duidelijkheid moeten komen over de plaats, taak, omvang en organisatie van de NSO. Ook aan de reeds genoemde projecten blijven we voortdurend werken. Maar er zijn meer zaken die onze aandacht opeisen. Ik noem er enkele: het teamwerken moet verder worden verbeterd; het opleidingsbeleid moet van de grond komen; de vulling van militaire vacatures moet verbeteren en het Arbo-beleid moet nu ook daadwerkelijk in daden worden omgezet. En dat alles moet worden gedaan naast onze hoofdtaak, te weten het verzamelen van informatie en het voorzien in inlichtingen. Alles overziende ben ik van mening dat er voor de MIVD voor de komende jaren nog vele uitdagingen liggen. Ik ben er ook van overtuigd dat we in staat zijn om met ons allen deze uitdagingen tot een goed resultaat te brengen.●

B. Dedden
Generaal-majoor

”Ik zit op dezelfde etage als AVI (afdeling Verbindingsinlichtingen - red). Ik praat mee over hun toekomst, en de lijnen zijn gelukkig kort. Ik blijf neutraal omdat ik zowel voor de MIVD als AIVD werk. Ik leg verantwoording af aan de leiding van beide diensten.”

Aan het woord is kolonel Van Nassau, de nieuwe projectleider NSO. Hij is de opvolger van kolonel Harting die in september met functioneel leeftijdsontslag ging. Na maanden van onduidelijkheid doorbreekt Van Nassau nu de radiostilte over de oprichting van een NSO. Harting kwam van buiten de MIVD, en dat geldt ook voor Van Nassau.

NSO staat voor National Sigint (Signal Intelligence) Organisation. Het is de internationale aanduiding voor een nationale verbindingsovernameorganisatie. NSO's zijn er in vele soorten en maten. Tot op heden bestaan ze alleen nog in het buitenland. Maar niet voor lang, want ook Nederland heeft straks zijn eigen NSO.

”Ik heb de opdracht meegekregen om de capaciteit van de satellietinterceptie uit te breiden. De oprichting van een NSO hoort daar ook bij”, zegt Van Nassau. “De uitgangspunten daarvoor zijn al in het convenant tussen de AIVD en MIVD vastgelegd.”

Satellietinterceptie-park

De toekomstige NSO staat in dienst van de AIVD en MIVD. In de toekomst zullen beide dien-

‘Ik werk voor de M

sten met elkaar moeten afspreken hoe ze de VI-capaciteit willen inzetten. Het NSO is daarbij de uitvoerder, een dienstencentrum.

In de praktijk zal de toekomstige NSO ontstaan door AVI los te koppelen van de MIVD. Van Nassau kan nog niet zeggen hoe dat gaat gebeuren. “Al

snel zullen de contouren van de NSO bekend zijn”, zegt hij. “Maar mensen willen graag duidelijkheid en die kan ik nog niet geven. Daarvoor zullen we eerst meer moeten weten over het gewenste aantal functies.”

“Een van de eerste zaken waarover Van Nassau

NSO - C O N V E N A N T G E T

Op 26 september is door het plaatsvervangend Hoofd AIVD, mr T.P.L. Bot en de directeur MIVD, generaal-majoor B. Dedden een convenant getekend op het gebied van satellietinterceptie. Het convenant regelt de technische ondersteuning op het gebied van satellietinterceptie van de MIVD aan de AIVD, de uitbreiding van de satellietcapaciteit ten behoeve van de beide diensten, alsmede zeggenschap en aansturing.

Het convenant was noodzakelijk omdat het voornemen tot oprichting van een Nationale Sigint Organisatie (NSO) binnen Defensie, maar buiten de MIVD, niet mogelijk is op grond van de huidige

Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv 2002). Het heeft een hele tijd geduurd voordat de beide diensten tot dit convenant zijn gekomen.

De ministeries van Binnenlandse Zaken en Defensie hechten groot belang aan deze samenwerking, vandaar de zeer zorgvuldige voorbereiding.

In de toespraak die generaal-majoor Dedden bij de ondertekening hield, gaf hij aan dat door de lange voorbereiding er veel contact is geweest tussen medewerkers van de AIVD en MIVD. “Ze hebben elkaar beter leren kennen en beter leren samenwerken”. De goede contacten die in deze periode zijn ontstaan komen goed van pas voor een

warme start bij het gezamenlijk gebruik van Zoutkamp en om vaart te maken met de uitbreiding van het aantal schotels.

Krachtige impuls

Tijdens de voorbereiding is niet alleen aan het convenant gewerkt, er zijn in deze periode tien gemeenschappelijke projecten gedefinieerd voor de uitbreiding van de satellietinterceptiecapaciteit. Het convenant betekent dat eindelijk de link-up van de AIVD naar SIGINT tot stand is gebracht, en dat de MIVD en de AIVD samen gaan beschikken over veel meer capaciteit voor het verzamelen van ver-

IVD en de AIVD'

op korte termijn wel al moet beslissen, is de locatie voor het nieuwe satellietinterceptie-park. De uitbreiding van het aantal schotelantennes stond lange tijd gepland in Zoutkamp. "Maar er zijn meer alternatieven", verduidelijkt Van Nassau. "Oldenbroek bijvoorbeeld. Daar geeft het bestem-

Kolonel Van Nassau: "Ik heb de opdracht meegekregen om de capaciteit van de satellietinterceptie uit te breiden. De oprichting van een NSO hoort daar ook bij"

mingsplan meer ruimte. Er zijn daar minder knelpunten dan in Zoutkamp. De komende maanden valt er een beslissing. De keuze moet in ieder geval voor januari 2004 bekend zijn."

Binnen Defensie blijven

"Het lastige is wel", waarschuwt de kolonel: "dat je een keuze maakt voor een locatie, maar je vanwege allerlei bezwaarprocedures niet weet hoe lang de realisatie gaat duren. Ik heb me laten vertellen dat het in Oldenbroek gaat om een terreindeel dat niet direct is waar te nemen. Horizonvervuiling zal dus niet optreden. Overigens is er altijd nog een kans dat de NSO op een niet-militaire locatie terecht komt, er is nog geen besluit genomen."

De Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (Wiv 2002) moet voor de NSO aangepast worden. De wet staat namelijk niet toe dat Nederland naast de AIVD en de MIVD een derde inlichtingenorganisatie heeft. "Totdat de wet is gewijzigd, valt de NSO onder de MIVD. Daarna zal de NSO binnen het ministerie van Defensie blijven. Het is daarom dus denkbaar dat de NSO uiteindelijk onder de centrale defensie-organisatie komt te vallen."

Naast Van Nassau bestaat de projectgroep NSO uit het hoofd AVI van de MIVD en de directeur Bijzondere Inlichtingenmiddelen van de AIVD. Voorts wordt de groep aangevuld met materiedes-

kundigen. Bij het uitvoeren van zijn opdracht maakt Van Nassau dus gebruik van 'kennis uit de groep'. "Ik ben aangewezen op de kennis en kunde van de mensen die bij AVI werken. Zij weten beter dan ik wat er op technisch gebied wel en niet mogelijk is. Zij hebben een schatkamer vol ervaring."

Affiniteit met de opdracht

Van Nassau is van oorsprong verbindelaar. Na afronding van zijn KMA-studie in 1975 draaide hij zijn eerste functie bij 101 verbindingsgroep. Daar bleef hij tot eind '82. "Ik kom van de verbindingdienst en heb dus affiniteit met de opdracht", aldus Van Nassau. Na zijn Hogere Militaire Vorming (HMV) doorliep hij een aantal beleidsfuncties. In '90 werd hij commandant van 11 Verbindingsbataljon, en twee jaar later ging Van Nassau aan de slag bij de directie Operatiën van de Koninklijke Landmacht (KL).

Van '95 tot '98 werkte Van Nassau als hoofd van de afdeling Plannen en Evaluatie bij het Defensie Crisisbeheersingscentrum (DCBC). Vervolgens werd hij commandant van het opleidingscentrum te Ede, waar hij onder andere de School voor de Militaire Inlichtingendienst (SMID) onder zijn beheer had. Daarna werkte hij weer eventjes bij de Landmachtstaf, om in oktober 2001 contingentscommandant in Bosnië te worden. Terug van uitzending werd Van Nassau projectleider bij het SBS-KL (Stroomlijnen Bedrijfsvoering en Staven KL). En sinds 28 september j.l. is hij projectleider NSO.●

E K E N D

bindingsinlichtingen. Het werk van beide diensten zal hierdoor sterk verbeteren.

Ook de heer Bot is zeer verheugd dat het gemeenschappelijke project nu eindelijk goed van start is gegaan. "Het convenant vormt een krachtige impuls voor de verdere samenwerking van onze diensten", aldus Bot. Hij zei dat kolonel Van Nassau, de projectleider NSO, geen gemakkelijke taak krijgt om dit "papier" in de praktijk te laten werken. Tot slot sprak hij zijn vertrouwen uit in het welslagen van dit project. Hij overhandigde aan generaal-majoor Dedden als symbool voor de samenwerking een ingelijst beeldmerk waarin de logo's van beide diensten verwerkt zijn.●

Op bezoek bij CIV en NIC in Irak

Medio september bracht de directeur van de MIVD, generaal-majoor Bert Dedden, een bezoek aan de medewerkers van onze dienst in Irak. In Al-Samawah werd uitgebreid van gedachten gewisseld met de leden van het contra-inlichtingen en veiligheidsteam (CIV-team) over de situatie in de provincie Al-Muthanna. Het hoofdkwartier van het Nederlandse bataljon is gevestigd in As-Samawah, de hoofdstad van de provincie Al-Muthanna. In Basra is ons NIC gevestigd.

Bijzondere ervaring

Dedden: "De voornaamste taak van het CIV-team is de commandant van het Nederlandse bataljon op de hoogte te houden van alle aspecten die voor het optreden van de Nederlandse militairen van belang kunnen zijn op het gebied van contra-inlichtingen en veiligheid." De commandant van het CIV-team gaf aan dat het team druk bezig was zich een goed beeld te vormen van alle mogelijke dreigingen ten opzichte van de Nederlandse militairen. De situatie in Al-Muthanna was en is echter rustig, zeker vergeleken met andere delen van Irak. De samenwerking tussen het CIV-team en de leiding van het Nederlandse bataljon gaat, na een wat moeizame start, volgens CIV-leider steeds beter. De uitzending naar Irak wordt door alle leden van het team als een bijzondere ervaring beschouwd.

Draai gevonden

Twee medewerkers van onze dienst zijn in zuid-Irak ingezet in de zogenoemde Nationale Inlichtingen Cel (NIC). De NIC is ondergebracht bij een Engels hoofdkwartier op het vliegveld van Basra. De belangrijkste taak van de twee MIVD-ers bij de NIC, Peter de Groot en Sigmund Hulzebos, is het verzamelen van informatie over de situatie in zuid-Irak. Die informatie krijgen ze vooral van de Engelsen, maar ook van andere in zuid-Irak ingezette coalitietroepen. Alle informatie wordt naar de MIVD gestuurd en door onze analisten verwerkt. Veel van de informatie van onze NIC-mensen zien we de volgende dag alweer terug in de briefing in het Defensie Crisisbeheersings Centrum (DCBC). En deze briefing gaat ook naar bijvoorbeeld onze minister. "Het is dus overduidelijk dat zo'n NIC een heel belangrijke taak heeft voor de MIVD. En gelukkig hebben De Groot en Hulzebos hun draai in Basra goed gevonden," aldus Dedden.

Alles bij elkaar was het voor generaal Dedden een zinvol bezoek, en een bezoek dat door de MIVD-ers zeker op prijs werd gesteld.●

Ontberingen, het Dedden-plantsoen, en met de mariniers op pad

Van Dalen

In september hebben de luitenant-kolonels van Dalen (AAR) en Daemen (ACIV) een werkbezoek gebracht aan de uitgezonden MIVD'ers bij de SFIR-missie in Irak. Overste Van Dalen zette zijn impressies op papier voor INGELICHT.

Met een harde bons raakten de wielen van de KDC-10 van de luchtmacht de landingsbaan van het vliegveld van Basra. Van Basra zelf was echter niets te zien, want dat ligt tientallen kilometers noordoostelijker. Het eerste contact met het echte Irak bestond dus uit een vrij zicht op een zandvlakte met aan de hemel een zinderende woestijnzon.

De ontvangst door LtZr Peter de Groot en adjudant Sigmund Hulzebos (beiden van de afdeling Analyse & Rapportage) was hartelijk. Na een vertraging van vier uur vanwege een slechte bagageafhandeling vertrokken we richting Shaiba, waar het National Support Element (NSE) zit voor de ondersteuning van de Nederlandse troepen.

Inmiddels was het donker geworden, waardoor de schoonheid van het landschap ons werd ontnomen. Wel waren in de verte brandende olieafsluiters en uitlaatkleppen van de raffinaderijen te zien. Na een overnachting in een koele 'airconditioned prefab' te Shaiba reisden we weer terug naar het hoofdkwartier van de 'Multinational Division Southeast' (HQ MND (SE)) op het vliegveld van Basra. Gelukkig kon nu wel genoten worden

van het uitzicht, dat hetzelfde was als gedurende de nachtelijke uren. Met uitzondering van zand, brandende olieafsluiters, een lange rechte weg met af te en toe wat wrakken, was er niets te zien.

Vrijwillig

Op het vliegveld van Basra vervolgden we de gesprekken met het personeel van de Nationale Inlichtingen Cel (NIC). Het NIC-personeel voelt zich als een vis in het internationale water. LtZr De Groot is al vaker op uitzending geweest. Voor adjudant Hulzebos is het de eerste keer. Hij meldde zich vrijwillig aan. Beiden hebben het uitstekend naar hun zin in hun internationale omgeving.

Samenwerking met de Engelse, Deense, Amerikaanse, Noorse en Italiaanse collega's gaat over het algemeen uitstekend, en men heeft ook echt de overtuiging dat de MIVD met haar producten een meerwaarde heeft voor de Britse Divisie in zuid-Irak. Het belangrijkste contactpunt, Chief J2 Luitenant-kolonel Le Favre, zei het als volgt: "The Dutch are one of the few who provide national intelligence to support our operation."

Dat op dezelfde plaats waar de MIVD'ers nu werken het spijkerschrift is uitgevonden, en Hammoerabi en Nebukadnezar paleizen lieten bouwen. Dat hier koningen gras hebben gegeten en onzichtbare handen op muren hebben geschreven. Dat hier Assassijnen politieke moorden hebben gepleegd (het woord assassin - sluipmoordenaar is hier van afgeleid). Dat hier moslimlegers onderling verbitterde slagen hebben uitgevochten. Dat hier legers gevormd werden om slag te leveren met de kruisvaarders. Dat hier de Mongoolse hordes in 1258 Bagdad plunderden en daarmee de beschaving een halt toeriepen. Dat de Portugezen hier in de zestiende eeuw Basra plunderden. Dat hier gevierd werd dat het Ottomaanse Rijk uiteenviel. Dat hier het Arabisch nationalisme opleefde en de Perzische invloed werd gestopt. Dat men hier

en Daemen op werkbezoek in Irak

Van angst (in verband met de recente aanslagen op coalitie troepen in Irak) hebben beiden heren weinig last. Hoewel hun werk voornamelijk op het hoofdkwartier plaatsvindt, reizen ze regelmatig naar de Nederlandse bases. Af en toe maken ze een 'uitstapje' naar Basra.

Het werk van het NIC bestaat uit het verzenden van inlichtingenproducten tussen MIVD en HQ MND (SE). Daarnaast worden ook eigen specials gemaakt over uiteenlopende onderwerpen. Bovendien wordt een soort inlichtingen-liaisonfunctie ten opzichte van het Nederlandse mariniersbataljon vervuld. Deze taken worden met veel enthousiasme en toewijding uitgevoerd.

Tijd voor ontspanning is er weinig. Maar dat maakt niet uit, want er is toch weinig te beleven op het HQ. Meer dan een hardlooptrondje om het gebouw of over 'Concrete Beach' is er niet. Voor ontspanning ben je aangewezen op kameraadschap en collegialiteit (ook van de internationale collega's), die volop aanwezig is.

Na de koffie en gesprekken op het hoofdkwartier werd via Shaiba afgereisd naar de locatie van het mariniersbataljon in As-Samawah. Terwijl luitenant-kolonel Daemen genietend van de muziek van Bertus Steigerpijp lekker comfortabel voor in de tientonner mocht plaats nemen, werd luitenant-kolonel van Dalen achter in een oververhitte stoffige viertonner

gepropt. De jongste officier hoort zijn plaats te kennen en de beste plaatsen aan ouderen af te staan, zullen we maar zeggen.

Gelukkig konden we beide op onze eigen manier genieten van het uitzicht op zandvlaktes en de lange kaarsrechte driebaansweg. Het was een uitzicht dat vijf uur lang aanhield. Slechts een enkele keer vulden bedoeïentent de skyline. Een andere afwisseling waren de frequent passerende brandstofkonvoien. Deze bestonden uit aftandse vooroorlogse stoomtrucks, bewaakt door Amerikaanse militairen. Ook waren we getuige van Amerikaanse logistieke konvoien met meer dan honderd voertuigen.

Eerste hulp

Tijdens de rit waren we getuige van drie Amerikaanse HMV's die op elkaar klapten. Daarbij raakten enkele voertuigen *total loss* en werden twee Amerikanen gewond. Omdat geen enkele Amerikaanse militair actie ondernam, verleenden Nederlandse militairen de eerste hulp. De bij het Nederlandse konvooi aanwezige arts stabiliseerde de gewonden en liet ze met een helikopter afvoeren.

Sukkelend achterin (of voorin!) de vrachtwagen en nadenkend over het leven, dwaalden de gedachten af naar het verleden. Het is opmerkelijk te bedenken dat de beschaving hier zesduizend jaar geleden begon.

zelfs de namen van de belangrijke Nederlandse voetballers kent: "feinood, bosvljet, van hoidoink, kljuiverd, davisd"

Bezorgdheid

Na aankomst op het kamp in As-Samawah vielen twee van de drie personen van het CIV-team ons in de armen. Niet uit bezorgdheid over het doorstaan van de monotone reis, maar om de meegenomen zakken drop en andere zoetigheid te plunderen.

Het CIV-team bestaat uit overste Joes, opperwachtmeester Jack en sergeant-majoor Jacques. Ze voeren hun taak uit in het gebied van het Nederlandse mariniersbataljon. De mannen houden zich bezig met veiligheidsonderzoeken om de lokale dreigingen in kaart te brengen. Een gevaarlijke en belangrijke taak, waarbij men vaak in contact moet treden met de lokale bevolking.

Zittend in het 'Generaal-majoor Dedden-plantsoentje' (de directeur is pas langs geweest) werd gesproken over de zware uitzendomstandigheden. Het CIV-team heeft de eerste weken moeten werken in een spoorwegemplacement met temperaturen boven de vijftig graden. Er waren geen ramen, er was nauwelijks verschooningswater en overal stof. Desondanks werd toch hun taak uitgevoerd en niet gezeurd. Een compliment waard. De MIVD-ers staan hun mannetje!

Op dit moment zijn de leef- en werkomstandigheden aanzienlijk verbeterd. Ze werken en slapen met z'n drieën in een zogenaamde shall-tent, waarin

stroom en airconditioning aanwezig zijn. Ze hebben geregeld contact met het thuisfront (waar alles gelukkig in orde is) en ontvangen regelmatig post. "Alleen jammer dat er geen internetaansluiting is", aldus een teleurgestelde Jacques.

Nadat de slaap der onschuldigen doorstaan was en overste Daemen totaal verkouden (airco!) van zijn stretcher rolde, werden verdere gesprekken gehouden met het CIV-team om lessen voor de toekomst op te schrijven. Zo werden onder andere het materiaal van het uitrustingspakket en het voorbereidingstraject doorlicht.

Na de middag werden we meegeleid naar het marinierskamp te Al-Rumaytah, waar we mochten deelnemen aan een voetpatrouille met de mariniers. De tocht duurde drie uur en ging door het schroeïend hete centrum van Al-Rumaytah.

Onder leiding van een korporaal van de mariniers werd kennis gemaakt met benzinstations, de plaatselijke markt, sloppenwijken, achterbuurten en het ziekenhuis. De plaatselijke bevolking begroette ons vriendelijk. Kinderen sprongen op blote voetjes over de rioolstroompjes in het midden van de straat en vroegen om snoep. Door de slecht geconstrueerde huizen en het achterstallig onderhoud rondom ons kregen we al snel een 'Black Hawk Down-deja vu'.

Nadat dit uitstapje hielden we een korte tussenstop in het CIMIC-house in As-Samawah om vervolgens in de avonden weer lange gesprekken te

hebben met het personeel van het CIV-team. Aansluitend gingen we mee met het helikopterdetachement uit Talil om een nachtelijke helikoptervlucht boven de woestijn uit te voeren.

Coalitietroepen

Weer terug op Shaiba stond luitenant-kolonel Barry ons op te wachten. Hij was speciaal vanuit Bagdad naar Shaiba gereisd om met zijn MIVD-collega's van gedachten te kunnen wisselen. Hij heeft een geweldige functie op het Amerikaans geleide internationale hoofdkwartier van de coalitietroepen in Bagdad. Onder zijn inlichtingencel, die onder andere int-sums, specials en briefings maakt, vallen maar liefst zestig internationale functionarissen, waaronder Esten, Mongoliërs en Oekraïners.

Barry geniet van zijn functie. Dat bleek uit zijn enthousiaste woordensroom die tot diep in de nacht duurde. De volgende dag miste hij echter zijn vliegtuig terug, omdat hij een kwartier te laat incheckte. Niet alles zit mee in het leven, kennelijk.

Na afsluitende gesprekken met de contingentscommandant en het NIC werd met het ministeriële vliegtuig aan de terugreis begonnen. Het was geruststellend te weten dat het MIVD-personeel op uitzending uitstekend in zijn vel zit. Het MIVD-thuisfront behoeft zich dan ook geen zorgen te maken over hun collega's in een zinderend heet Irak. ●

SFIR: Stabilization Force Irak

TNO EERSTE BEDRIJF

Op 6 oktober heeft generaal-majoor Bert Dedden, directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD), een certificaat overhandigd aan ir J. Vogel, directeur van het TNO Fysisch en Elektronisch Laboratorium (TNO-FEL). Hiermee verklaart het Ministerie van Defensie dat TNO-FEL voldoet aan alle eisen die worden gesteld aan het omgaan met geheime informatie en de beveiliging van IT (informatietechnologie).

Het is voor het eerst na de invoering van de nieuwe Algemene Beveiligings-eisen voor Defensieopdrachten in 2002 (ABDO 2002) dat de MIVD een dergelijk certificaat aan een organisatie uitreikt. De verlening van het certificaat kwam na een door de MIVD uitgevoerde IT security audit, waarbij de gemaakte aanbevelingen de afgelopen maanden zijn geïmplementeerd in het IT netwerk van het TNO-instituut.

Het Fysisch en Elektronisch Laboratorium van TNO helpt Defensie met onderzoek dat de slagvaardigheid en efficiëntie van Defensie in de digitale wereld bevordert. Op dit moment ontwerpt en ondersteunt TNO-FEL de ontwikkeling van digitale command, control, communication en information-systemen. Het is begrijpelijk dat de Nederlandse overheid en ook de NAVO-partners niet willen dat iedereen hier zomaar kennis van kan nemen. Wanneer er sprake is van uitwisseling van bijzondere informatie dan zijn de beveiligingseisen, de ABDO 2002, van toepassing. Informatie wordt in deze beveiligingseisen ruim opgevat, namelijk als kennis die in welke vorm dan ook kan worden overgedragen. Dit betekent dat de verwerking van bijzondere informatie in ICT-systemen en netwerken een belangrijk onderdeel is van de nieuw uitgegeven beveiligingseisen

AVI

De jaarlijks terugkerende AVI-dag had ook deze keer een militair tintje. De medewerkers van AVI werden door het Opleiding- en trainingscentrum Rijopleidingen, in de wandelgangen OTCrij genoemd, een dag beziggehouden.

Op dit complex worden alle rijopleidingen verzorgd voor de hele krijgsmacht. Na een hartelijke ontvangst met lunch, aangeboden door de commandant van dit complex in Oirschot, kolonel Toine Beukering, ging het gezelschap naar een gebouw waar een simulator van het zogenoemde YPR-voertuig staat opgesteld. Met geavanceerde computertechnologie leer je hoe je met dit voertuig om moet gaan.

De simulator ziet er eigenlijk uit als een gewone personenauto waarin rijlessen worden gevolgd. Na een demonstratie mochten enkele medewerkers zelf achter het

MET IT FACILITY SECURITY CLEARANCE

voor Defensieopdrachten, de ABDO 2002.

Generaal-majoor Dedden benadrukte tijdens de uitreiking dat het TNO-FEL al voordat de ABDO 2002 officieel in werking trad, volgens de nieuwe criteria werd geëvalueerd. TNO-FEL ging op voortvarende wijze aan de slag met knelpunten en gesignaleerde problemen werden in relatief korte tijd opge-

lost. "Hiermee is TNO-FEL het eerste bedrijf in Nederland die het hele traject met succes heeft doorlopen", aldus generaal Dedden.

Kwetsbare plekken

TNO-FEL-directeur Vogel zei dat de toekenning van deze IT Facility Clearance het resultaat is van de attitude van alle medewerkers van dit TNO-

instituut, die dan ook met recht trots zijn op dit 'wapenfeit'. "Het is een sport om beveiliging goed georganiseerd te krijgen, het gaat erom te kijken waar je kwetsbare plekken zitten, die integraal te bekijken en daarop je fysieke en informatiebeveiligingsplannen af te stemmen. De ABDO blijven we bevorderen binnen onze organisatie, al kan dat soms een spanningsveld veroorzaken. De informatie waarmee we bij TNO-FEL omgaan, behoort toe aan de Nederlandse Staat. Maar binnen onze organisatie lopen ook mensen rond uit diverse landen met diverse nationaliteiten,

die hun werkzaamheden moeten kunnen uitvoeren. Goede afstemming en beveiliging zijn dus noodzakelijk. De medewerkers van de Sectie Industrieveiligheid van de MIVD hebben met enthousiasme ertoe bijgedragen dat wij de eerste zijn die met trots kunnen zeggen: We kunnen goed met informatie omgaan". ●

IN 'SPEELTUIN' VAN OTCRIJ

stuur. Ze dachten over voldoende rijvaardigheid te beschikken en reden als ware het een racecircuit. Helaas, na de eerst afslag lagen de meesten al uit de bocht en kwamen ze tot stilstand tegen een grote muur.

Na deze 'lessen' en een rondleiding werd het AVI-gezelschap afgezet bij de carrousel. Dit is een stuk terrein waar alle soorten en maten voertuigen ter beschikking staan om in te leren rijden. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. Rijbewijs of geen rijbewijs, geen probleem: iedereen mocht rijden. Gelukkig dat de instructeurs ingrepen als het dreigde mis te gaan. De toegewezen begeleider stond zelfs crossen toe. Drie dames van AVI werden 'opgepikt' door een instructeur die in een 4-tonner reed. Tot grote vreugde mochten ze ook

achter het stuur. Hortend en stotend kwam het vehikel op gang. Liesa vertelde dat zij alle rijbewijzen in bezit heeft en zij mocht het bakbeest over een aardig diepe greppel heen zien te krijgen. Wat natuurlijk zonder problemen lukte - laat Liesa maar schuiven. De twee dames achterin zagen wel wat witjes om de neus na deze stunt. Ondertussen reden de bifi's en rupsvoertuigen met AVI-medewerkers over het terrein. Dit onderdeel bleek wel het leukste van de hele dag. Na het rijden in de praktijk volgde nog een theorie-examen. Wie hiervoor is geslaagd, is niet bekend! ●

J2: Invulling van de operation

Deze zomer is de Directie akkoord gegaan met een voorstel “voornemen tot reorganisatie”. Dit voorstel heeft tot doel te komen tot een adequate belegging van de J2-werkzaamheden van de MIVD. Inmiddels zijn ook de MC en de krijgsmachtdelen hierover uitgebreid geïnformeerd. In dit artikel worden de hoofdlijnen van het voorstel geschetst.

In oktober 2002 heeft de MIVD formeel de taak van “operationele inlichtingen voorziening aan de CDS” (de zogeheten J2-werkzaamheden) toebedeeld gekregen. De functie J2/CDS is daarbij expliciet toegewezen aan het Hoofd van de Afdeling Productie.

Zoals bekend zullen de topstructuur en het besturingsconcept van Defensie de komende jaren ingrijpend worden gewijzigd. Onder andere krijgt de CDS een veel grotere verantwoordelijkheid bij de aansturing van de krijgsmachtdelen. Daarbij is onder andere ook een belangrijke rol weggelegd voor het DCBC dat vanaf december 2004 het Defensie Operatie Centrum –DOC- gaat heten. De MIVD zal ook aan de J2-taak binnen het DOC invulling moeten gaan geven.

In het DOC worden alle operationele functionaliteiten ondergebracht: J1 Personeel, J2 Inlichtingen, J3 Operaties, J4 Logistiek, J5 Plannen, J6 Info Management, J7 Oefening & Opleiding, J8 Financiën, J9 CIMIC, J10 Special Ops.

Hoofdtaken

Hoewel de hoofdlijnen bekend zijn, moeten veel details nog nader worden uitgewerkt. Toch is een aantal hoofdtaken dat op ons afkomt, te onderscheiden:

- strategisch advies aan de CDS ten aanzien van de opbouw en inzet krijgsmacht (zoals voorheen formeel aan de Minister),
- operationeel J2-advies aan de CDS ten aanzien van de inzet van de krijgsmacht (in het bijzonder t.a.v. de planning van vredesoperaties zoals dit wordt uitgevoerd in het DOC),
- (ondersteuning van) operationele J2-aansturing van de (inlichtingen-elementen van de) krijgsmacht (uit hoofde van de CDS) in het bijzonder t.a.v. de uitvoering van vredesoperaties en tot slot
- (ondersteuning van) beleidsmatige aansturing van de krijgsmacht (uit hoofde van de CDS) t.a.v. I&V aangelegenheden.

Dit alles naast de aloude taak van het voorzien in een onafhankelijk strategisch advies op I&V-gebied aan de Minister.

Deze taken kunnen met het voorliggende voorstel bepaald niet met het grootste gemak worden uitgevoerd. Nadere afstemming met zowel de CO als de krijgsmachtdelen blijft noodzakelijk om bij al deze reorganisaties binnen Defensie op I&V-gebied niets tussen de wal en het schip te laten vallen.

Bij alle verkenningen dit voorjaar werd duidelijk dat absoluut moest worden zeker gesteld dat operationele analyses en strategische niet separaat van elkaar belegd moesten worden. Teneinde dat zeker te stellen worden die beide analyses van verschillend niveau in onderliggende samenhang belegd bij de teams van de MIVD. Daartoe zullen de operationele (sub-)teams moeten worden versterkt met extra mili-

taire analisten, die hun specifieke operationele expertise moeten inbrengen in het team. Op termijn wordt voorzien (door opleidingen) dat daar ook voldoende zogenoemde Gevecht-Informatie-analysecapaciteit wordt ingebracht.

Dichter bij operationele planning

Naast dit inhoudelijke aspect van de J2-werkzaamheden is er ook een belangrijk procesmatig aspect. In het bijzonder bij de vredesoperaties in Afghanistan en Irak is gebleken dat het essentieel is om als MIVD veel directer (en op continue basis) deel te nemen aan het zogenaamde Operationele Planningsproces van de CDS zoals dat wordt uitgevoerd in het DOC.

Bij de verkenningen werd duidelijk dat er bij de MIVD in het bijzonder voor vredesoperaties een planningselement moet komen voor nauwe afstemming met alle J's binnen het DOC en voor meer planmatige aansturing van afdelingen binnen de MIVD. Daartoe is als voorlopige werkorganisatie een Bureau J2 Plannen van drie man bij Stafafdeling Productie (SAP) opgericht dat zich primair richt op de J3, J5 en J10. Tevens is bij de Hoofdafdeling Bedrijfsvoering een werkorganisatie Bureau Coördinatie Uitzendingen van twee man opgericht dat zich primair richt op de J1, J4, J6, J8 en nauw gaat samenwerken met Bureau J2 Plannen. Ook is onderkend dat het H-CIU een nauw aan J2 Plannen gerelateerde functie als J2 OPS vervuld. Dit samenstel van zes man zal op meer continue basis werken aan een diepgaander afstemming in de planning, voorbereiding en uitvoering van vredesoperaties.

Ook is er bij SAP een aantal andere veranderingen in gang gezet. Het gecombineerde lead-nation-schap met Duitsland in Afghanistan toonde ondermeer de noodzaak om het Bureau Relatiebeheer te versterken. Dit bureau wordt uitgebreid met één persoon.

De immer groeiende stroom van RFI's en de zich wijzigende vorm van communicatie (veel meer per e-mail of zelfs *web-based* dan per post) en registratie brengt met zich mee dat het nieuwe bureau Productiebewaking, dat uit zes man gaat bestaan, alle RFI's en IBF'n procesmatig gaat bewaken en begeleiden. Overigens zal daarom ook de administratieve ondersteuning bij de teams worden versterkt.

Hoewel het Bureau J2 Plannen min of meer een deel van de taak van de vroegere accountmanager CO (versterkt) overneemt, is besloten het aantal accountmanagers op het huidige niveau te handhaven. Dit is primair ingegeven door de eerder

de component van de MIVD

genoemde 4e taak: de (ondersteuning van) beleidsmatige aansturing van de krijgsmacht (uit hoofde van de CDS) t.a.v. I&V-aangelegenheden. Daarnaast blijft het van belang om ook bij de operationele ondersteuning van planning en uitvoering van vredesoperaties (derde taak) een goede informatie-uitwisseling met de krijgsmacht-delen op I&V-gebied zeker te stellen. Zeker nu de operationele centra zich meer verspreid over het land bevinden, zijn de accountmanagers daarbij onontbeerlijk. Bovendien wordt in deze tijd van reorganisaties hun adviesfunctie op personeelsgebied noodzakelijk geacht.

Bij SAP wordt de stafondersteuning van P belegd bij het Bureau Beleid & Plan- nen, dat zal gaan bestaan uit twee man. HSAP zal als plaatsvervangend J2 leiding en richting geven aan het plannings-element J2 en aan de andere onderdelen van SAP.

Eerder werd al de oprichting van het Bureau Coördinatie Uitzendingen (BCU) genoemd. Naast dit bureau is ook een aantal andere uitbreidingen in het kader van J2 bij Bedrijfsvoering voorzien. Het gaat daarbij om een uitbreiding van AIM met twee functionarissen ter ondersteuning bij uitzending van MIVD-entiteiten zoals NIC, CIV- en VI-teams, en de uitbreiding bij AP&O met een functionaris voor de begelei- ding van opleidingen en uitzendingen van MIVD-personeel. Zie ook pagina 23.

De CIU als J2 OPS

Ook bij de CIU komt er een aanzienlijke verandering. De operationele expertise die daar beschikbaar is bij de Current Reporting Teams (CRT's) moet worden over- geheveld naar de teams om beter invulling te kunnen geven aan de J2-analyses. Verder zal ook de *indicator & warning*-taak worden overgeheveld naar de teams. De CIU zal primair worden ingericht als J2 OPS, de aansturing van (I&V) operaties. Daarvoor zullen CRT's van twee functionarissen worden ingezet. Daarnaast zal het Verbindingscentrum MIVD worden belegd bij de CIU. Het VBC zal met vier man de communicatie, met zowel partner- en zusterdiensten, internationale organisaties, alsook met de uitgezonden MIVD-entiteiten, moeten gaan verzorgen. De organisa- tie van de Current Intelligence Teams blijft gehandhaafd.

Alle eerder genoemde veranderingen in de organisatie van SAP, AAR, CIU en Bedrijfsvoering vereisen ook een zekere compensatie van andere functies binnen de MIVD, teneinde deze verandering functie-neutraal te kunnen uitvoeren. Daartoe is (tijdelijk) een aantal functies bij ook andere afdelingen geblokkeerd. Of die functies ook definitief zullen worden opgeheven, ten faveure van J2, zal worden bepaald in

het overkoepelende project "Weeffouten" waarover u elders in deze *Ingelicht* wordt geïnformeerd.

Formatieve gevolgen

Formeel is per 1 oktober j.l. deze werkorganisatie J2 gestart. De vulling van deze werkorganisatie zal nog enige tijd zal kosten. De afdeling AP&O heeft onder leiding van B intensief contact met de krijgsmacht-delen om op zo snel mogelijke termijn in die vulling te kunnen voorzien. Naar verwachting zal rond de jaarwisseling worden voorzien in de eerste vullingen. Inmiddels is SAP zoveel mogelijk (met een aantal vacatures dus) herinricht. Naar verwachting kunnen medio november ook de eerste stappen worden gemaakt in de CIU en bij AAR. De definitieve herinrichting is echter ook afhankelijk van het beleggingsplan, dat mede vanwege de projecten weeffou- ten en NSO behoorlijk complex is en nog de nodige afstemming behoeft.

Al met al heeft dit voornemen tot reorganisatie grote consequenties. Voor de organisatie maar zeker ook voor het personeel. Het DB heeft onderkend dat het reorganisatietraject zo transparant mogelijk wordt uitgevoerd en dat ook de belan- gen van het personeel evenwichtig worden betrokken.

Medewerkers die worden aangezocht voor de uitvoering van J2 taken, krijgen een tijdelijke tewerkstelling gedurende de looptijd van de J2 werkorganisatie, in beginsel tot de vulling van de nieuwe organisatie definitief zijn beslag krijgt. De tijdelijke tewerkstelling zal dus zeker tot mei 2004 en mogelijk nog enkele maanden langer duren. Medewerkers met een tijdelijke tewerkstelling kunnen hier echter geen rechtspositionele consequenties aan ontleiden wanneer er sprake is van een defini- tieve vulling van de nieuwe functie. Enerzijds omdat het samenstel van taken, de functiebeschrijving, en het bijbehorende niveau nog niet zijn vastgesteld, en ander- zijds omdat er rechtspositionele belemmeringen kunnen zijn. Voor de rechtsposi- tionele categorie burgerambtenaren zijn voor de plaatsingsvolgorde regels afgespro- ken in het BARD en het SBK, voor de militairen ligt de bevoegdheid tot plaatsing bij het betreffende krijgsmachtdeel en niet bij de MIVD.

Bij de werving en selectie van medewerkers voor de J2 werkorganisatie kunnen dus geen toezeggingen worden gedaan of verwachtingen worden gewekt. Betrokken medewerkers zullen een schriftelijke bevestiging van de tijdelijke tewerkstelling in de J2-werkorganisatie ontvangen.

Behoud van eigen personeel

Los van de formele rechtspositionele kant spreekt het lijnmanagement de inten- tie uit om een grote inspanning te doen voor het behoud van eigen personeel tenein- de hen weer een nieuwe functie te laten vervullen in de nieuwe organisatie. Deze uitspraak is niet alleen gebaseerd op goed werkgeverschap (personeelszorg) maar dient ook een organisatiebelang: behoud van kennis en ervaring.

Wat betreft de reorganisatie zelf is het volgende traject (in nauwe samenhang met het project Weeffouten) vastgesteld. De komende maanden zal het voornemen tot reorganisatie J2 moeten worden uitgewerkt tot een reorganisatieplan. Begin maart 2004 moet dit gereed zijn, waarna medio mei overeenstemming met onder andere de MC moet kunnen worden bereikt. Naar verwachting kan dan medio zomer 2004 deze reorganisatie zijn beslag vinden en is de MIVD nog beter in staat om invulling te geven aan haar operationele component: de J2.●

Russische satelliet nog de

In de tentoonstellingsruimte van het Space Expo in Noordwijk is een oude Russische satelliet te zien. Niet zo maar een satelliet, maar een spionagesatelliet. Het gaat om een satelliet die tot 8 augustus 1991 met vijf teledoziers de aarde observeerde.

Het apparaat is niet meer in gebruik, en is onlangs aangekocht door het Space Expo. De fotoapparatuur is er inmiddels uitgehaald, en hoewel Space Expo de originele fotoapparatuur heeft aangevraagd, is vooralsnog alleen het chassis van de Resours-F1-capsule te bewonderen. Toch is er weinig voorstellingsvermogen voor nodig om te bedenken hoe het bolvormige object de NAVO jaren geleden in de gaten heeft gehouden. Beeldanalist Ron Berghuis van de afdeling Analyse en Rapportage (AAR) is onder de indruk van het gevaarte met een doorsnee van een kleine twee meter. Voor zijn dagelijkse werk is Berghuis afhankelijk van satellietfoto's. Hij bestudeert de foto's en schrijft er zijn commentaar bij. Nog nooit was hij fysiek zo dicht bij een satelliet.

30 bij 30 centimeter

Berghuis: "Ik heb er nooit zo bij stil gestaan, maar had verwacht dat het apparaat kleiner zou zijn. Maar als je bedenkt dat die grote lenzen erin hebben gezeten, moet-ie wel zo groot zijn." Het concept van dit type satelliet stamt uit de jaren vijftig, weet René Desmet. Desmet werkt nu als ruimtevaartbioloog bij de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA) en is betrokken bij de raketlanceringen van dergelijke Russische capsules.

Desmet bezoekt regelmatig de fabriek waar dit soort satellieten worden gebouwd en weet er honderduit over te vertellen. "De bol heeft geen voor- of achterkant. Alleen de dikte van het hittedeksel bepaalt de onderkant. De bol zit vast met riemen op het zogenoemde dienstcompartiment. Het dienstcompartiment heeft stuurwielletjes en regelt de navigatie. In de bol zaten vijf camera's die, als ik het goed heb begrepen, foto's maakten op negatieven van dertig bij dertig centimeter."

"Vaak werd aan de hand van berekeningen bepaald wanneer de satelliet boven een bepaald punt zou hangen. Aan de hand van die gegevens werden er opnames gemaakt. Het was nauwkeurig werk. Eventueel kon het apparaat nog met de stuurwielletjes bijgestuurd worden om de juiste baan om de aarde te krijgen. De opnames bestonden trouwens uit een serie foto's die achter elkaar door verschillende camera's werd gemaakt. Hierdoor ontstond een zogeheten stereobeeld."

Om de precieze fotolocatie te kunnen herleiden, maakten de Russen gebruik van een extra camera. Dit toestel was niet op de aarde, maar op de sterrenhemel gericht. Als er een foto van de aarde werd gemaakt, maakte de andere camera ook een opname. Met behulp van die foto konden deskundigen de fotolocatie herleiden.

'Er is veel veranderd'

Naast de satelliet in het Space Expo hangt een luchtfoto van de Russische hoofdstad Moskou. Analist Berghuis is niet erg onder de indruk van de fotoresolutie. Met de huidige techniek kun je auto's van elkaar onderscheiden, maar op de luchtfoto van eind jaren zeventig kan Berghuis niet meer dan een vliegveld herleiden.

In een kwart eeuw is er veel veranderd. Niet alleen de fotoresolutie is aanzienlijk verbeterd, ook de tijd die tussen opname en de beschikbaarheid daarvan zit, is aanzienlijk verkort. Nu suist een satelliet rond de aarde en pompt al zijn digitale informatie in 'no time' naar een

moeite waard

grondstation. Toen de Russische bol nog in gebruik was, waren ruimteopnamen pas beschikbaar nadat het apparaat weer met een parachute op aarde was teruggekeerd. De klassieke satelliet bleef dus niet langer dan een paar weken in de ruimte, en tot de landing wist niemand wat er op de foto's te zien zou zijn.

In al die jaren heeft de capsule zich bewezen en er is in de loop der tijd weinig aan veranderd. De capsule is een rechtstreeks kloon van de Wostok-capsule waarmee op 12 april 1961 Joeri Gagarin als eerste mens de ruimte in werd geschoten. "Het is precies zoals de Russen werken, verduidelijk Desmet. "Als het werkt, dan vinden ze het goed."

Niet in het weekend

De Russen zijn een apart volk wanneer het op de ruimtevaart aan komt. De Amerikaanse NASA is zeven dagen per week en vierentwintig uur per dag geopend, vertelt Desmet. De Russen hanteren hele andere werktijden. "Russische raketbases zijn altijd dicht in het weekend. Lanceringen hebben alleen plaats van dinsdag tot en met vrijdag. Op maandag wordt er wel gewerkt, maar dan kunnen ze niets lanceren omdat de raketten eerst afgetankt moeten worden."

"Ook zorgen de Russen er vandaag de dag voor dat een satelliet met recente opnamen alleen tijdens kantooruren over Moskou vliegt. Want alleen dan zijn er mensen aanwezig om de verbindingssystemen te bedienen."

"De Russische ruimtevaart is veel pragmatischer dan de westerse", zegt Hans van der Lande,

voorlichter van Space Expo. "Ik heb ooit eens gelezen dat Amerikanen bij elke space shuttlevlucht ongeveer 95 kilo aan handboeken meenemen. Je moet weten dat elke kilo (afhankelijk van de baan om de aarde) zo'n 10.000 á 20.000 dollar extra kost. De Russen doen het anders. Ze stoppen hun kosmonauten in een klaslokaal en leren ze alleen wat ze moeten weten. Niets meer, niets minder."

Desmet: "In Rusland doen ze wel eerst heel gewichtig, maar als je de juiste papieren hebt, dan mag je alles doen en overal bij zijn. Bij de Amerikaanse en Europese ruimtevaart moet je altijd witte beschermende kleding aantrekken om in de buurt van een satelliet te komen. In Rusland hoeft dat niet. Daar werken ze in een soort garage. En waarom ook niet? Tot nu toe gaat het goed. Daarom vind ik de Russen veel leuker. Ze zijn veel handiger."●

Berghuis is onder de indruk van het gevaarte

GOLDEN CANDLE AWARD VOOR REUSER

OSINT-chef Arno Reuser is in Washington onderscheiden met de prestigieuze Golden Candle Award. Reuser kreeg deze onderscheiding van de internationale osint-gemeenschap uit handen van osint-prominent Robert Steele.

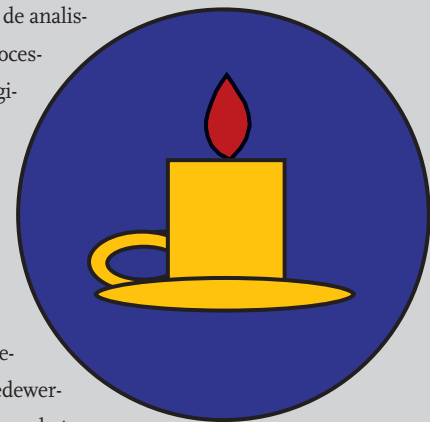
Reuser kreeg de *Golden Candle Award* "For his inspired leadership in migrating the Dutch military intelligence library from an archival to a discovery capability, to include value-added programming of incoming streams of raw data, and the virtual organization of distributed open source expertise." Met relatief weinig middelen en personeel weet de sectie OSINT enorm veel informatie (ca. 140 megabyte per dag) te ontsluiten voor de analis-

ten, waarbij de werkprocessen in hoge mate gedigitaliseerd zijn. Dit is te danken aan de software die Reuser daar zelf voor schrijft, waardoor OSINT vrijwel volkomen digitaal is, met een hoge reactiesnelheid. Oud-CIA-medewerker Steele, organisator van het congres waar Reuser werd onderscheiden, geldt wereldwijd als één van de toppers op het vlak van open source intelligence. Steele organiseert nu onder andere congressen voor osint-specialisten, en onderhoudt de beroemde osint-website www.oss.net.

Drukbezochte conferentie

Op de bijeenkomst in Washington gaf Reuser een lezing over zijn zelfgeschreven programma's. Volgens Reuser is de sectie OSINT van de MIVD uniek in de wereld. Reuser past softwareprogramma's aan aan de wensen van de analisten, "terwijl bij andere diensten de analisten zich aan de programma's moeten aanpassen," aldus Reuser.

De open source-conferentie is altijd druk bezocht. De talloze deelnemers uit de hele wereld werken veelal voor universiteiten, inlichtingendiensten, justitie en politie. Vijf dagen lang delen zij kennis en kunde over het verkrijgen en aanbieden van de open bron-informatie. "Het gaat dan alleen om het uitwisselen van toegepaste technieken, procedures en methoden", verduidelijkt Reuser. "Over de inhoud wordt nooit gesproken." Hij ▶

Weeffouten: tekst en uitleg deelprojecten

Het project weeffouten krijgt steeds meer vorm. Waar het project in mei dit jaar slechts een opsomming weergaf van de wensen van de afdelingen, heeft het project inmiddels inhoud gegeven aan de te nemen stappen en activiteiten. Nadat het Directieboard (DB) eerder het plan van aanpak had goedgekeurd, zijn nu acht deelprojecten vastgesteld die nader bestudeerd worden. In grote lijnen zal binnen die deelprojecten gekeken worden hoe we met het hetzelfde aantal medewerkers de taken nog beter kunnen uitvoeren. Daarbij zullen de deelprojectleiders ook kijken naar taken, verantwoordelijkheden en het mogelijk efficiënter werken, waarbij processen, werklast, doublures en het meer centraal aansturen enkele punten van aandacht zijn.

Het project Weeffouten is in feite een vervolg op de reorganisatie in 2000, bedoeld als een *finishing touch*. Bij de reorganisatie zijn alle afzonderlijke afdelingen van de toenmalige Militaire Inlichtingendienst (AMID's) bij de verschillende krijgsmacht delen ontvolcten, en geïntegreerd in de huidige MIVD. Tijdens de evaluatie van dit reorganisatieproces uitten sommige afdelingen de wens tot aanpassingen van de organisatie, ondermeer door middel van meer personeel en/of personeel met andere scholing. Begin dit jaar hebben de afdelingshoofden hun wensen en visie gegeven over de aanpassingen die noodzakelijk zijn om op een adequate wijze invulling te geven aan de taken en verantwoordelijkheden van de MIVD. Tegelijkertijd werd duidelijk dat de MIVD invulling moest gaan geven aan de J2-taak, en dat de organisatie zich moet voorbereiden op de oprichting van een NSO. In het DB is eind juni besloten om mogelijke aanpassingen van de huidige organisatie voor te bereiden. Met het project Weeffouten wordt nu onderzocht hoe met hetzelfde aantal mensen gehoor gegeven kan worden aan alle nieuwe wensen.

Meer werk met hetzelfde aantal

Hoe kan dit probleem worden opgelost? Hoe kunnen de gewenste extra functies toch binnen

de MIVD worden opgenomen zonder de formatiesterkte te verhogen? Deze vraag is niet zo makkelijk te beantwoorden. Een manier is om meer efficiency en personele ruimte op te sporen binnen de bestaande organisatie, en deze te gebruiken voor de extra functies. Juist dit onderwerp vergt bijzonder veel aandacht.

Het bovenstaande vraagt om aardig wat inbeeldingsvermogen. Op welke plaatsen wordt dubbel werk verricht? En wie bepaalt precies hoe verbeteringen mogelijk zijn? En hoe verhouden deze veranderingen zich tot de gewenste uitbreidingen? Juist deze vragen worden beantwoord in de verschillende deelprojecten die vorige maand werden opgestart. De ruimte die door herschikking ontstaat kan worden ingezet om de gewenste uitbreidingen binnen de verschillende afdelingen en bureaus te realiseren. Dat laatste is nadrukkelijk afhankelijk van de mogelijkheid om gewenste en bestaande functies met elkaar te matchen.

Omdat nu al vast staat dat meer dan vijf functies zullen veranderen, heeft de MIVD te maken met een reorganisatie. Hoewel de directie met nadruk een inspanningsverplichting op zich heeft genomen om personen binnen de dienst te houden, kán het gebeuren dat er mensen overtollig worden als gevolg van deze operatie.

past zijn software soms dus aan om te voorkomen dat anderen kunnen achterhalen waar de MIVD zich mee bezighoudt.

Alle OSINT-bureau's hebben gemeenschappelijke kenmerken, weet Reuser. Ze maken bijvoorbeeld allemaal gebruik van commerciële informatiebronnen, zogeheten vendors. Ook hebben ze allemaal de wens om nog meer te doen dan ze nu kunnen en ze werken alle in toenemende mate digitaal. "Via vendors, wetenschappelijke instituten, ngo's, persbureaus en een hele reeks andere gespecialiseerde bronnen is 80% van alle informatie in beginsel voor ons toegankelijk."

Jongman's Map

De *Golden Candle Award* wordt jaarlijks individueel toegekend aan iemand die veel voor open source intelligence betekent en die bijzondere prestaties heeft geleverd. Al eerder werd een Nederlander er mee onderscheiden. Terrorisme-expert Berto Jongman kreeg de prijs twee jaar geleden. Jongman, toen nog in dienst van de universiteit Leiden, werd gelauwerd voor zijn *World Conflict and Human Rights Map* - een overzicht van gewapende conflicten in de wereld en de daarmee samenhangende activiteiten van terreur- en guerrillagroepen. Jongman werkt inmiddels bij het Bureau Transnationale Aangelegenheden van onze dienst. De Award wordt ook institutioneel toegekend: de toenmalige BVD ontving hem tweemaal voor haar openbronnenwerk.

'Spies only know secrets'

OSINT is volgens Robert Steele een absolute noodzaak voor een inlichtingendienst die goed wil opereren. "Onderzoek heeft laten zien dat open-broninformatie voor maar liefst 40% weet te voldoen aan de vraag naar *classified information* waar inlichtingendiensten met traditionele middelen niet aan konden voldoen. We leven in een wereld die grotendeels uit open bronnen én uit enorme communicatiemogelijkheden bestaat, dus als je open bronnen negeert, mis je een groot deel van de wereld. *Spies only know secrets!*"

Steele vindt de sectie OSINT van de MIVD één van de meest effectieve open source-activiteiten in de inlichtingenwereld. "Daar kun je meer mee doen. Er komt hoe dan ook op termijn een Europese *open source*-inspanning, en daarin zou jullie dienst het voortouw moeten nemen. Begin eens met een Europese osint-conferentie, georganiseerd vanuit jullie dienst!"

Over een half jaar wordt de volgende editie van het osint-congres alweer gehouden. Reuser zal dan ook weer van de partij zijn. Op veler verzoek zal hij dan een twee uur durende workshop geven over de mogelijkheden van de programmeertaal Perl in het verwerven en verwerken van open-broninformatie.●

Echt Marjet.... mijn Jan is wel zo veranderd... eerder had hij het alleen maar over tanks, kanonnen en gevechtstechnieken, maar sinds hij bij de MIVD werkt is hij zelfs geïnteresseerd in handwerken... In het begin had hij het regelmatig over ontvlechten en nu hoor ik hem alleen nog maar praten over weeffouten...

Acht aandachtsgebieden

Het 'project weeffouten' binnen de MIVD heeft de volgende acht aandachtsgebieden, ten aanzien waarvan nu deelprojecten zijn opgestart:

Belegging J2. De J2-functionaliteit integreren binnen de MIVD wil zeggen dat de dienst de CDS moet ondersteunen met operationele inlichtingen. Er is dus een J2-organisatie nodig, en de voorbereiding daarvan is in volle gang. Projectleider is HSAP;

Het proces van 24/7 bezetting van het Verwervingscentrum. Bij het onderzoek naar de bezetting van het Verwervingscentrum wordt nagegaan in hoeverre het wenselijk is om interceptoren 24 uur per dag, zeven dagen per week, in te zetten. Projectleider is Majoor P. Brouwer van AVI-VC;

IM/ICT ondersteuning. Herinrichting informatie-management heeft tot doel te komen tot een meer centrale aansturing van de informatiestromen, waardoor er effectiever en efficiënter gewerkt kan worden. Projectleider is dhr H. M. Lam van B/AIM;

Verwerking van AVI-producten. Het bestuderen van het AVI-verwerkingsproces moet inzicht geven in de wenselijkheid van de verschillende bewerkingslagen die op verworven informatie worden losgelaten. Projectleider is extern adviseur ir W. A. Visser;

Documentaire informatievoorziening. Onderzocht wordt of de documentaire informatievoorziening kan verbeteren door tot een betere en uniformere aansturing van werkprocessen te komen. Projectleider is dhr J.M.A. van Beloois van B/AIM;

Management-assistenten/administratieve ondersteuning. Bij de management-assistenten en administratieve ondersteuning gaat de projectleider kijken of binnen dit terrein efficiënter gewerkt kan worden. Projectleider is majoor H.J.F. Jeurissen (D/ASP);

Staf- en beleidsmedewerkers. Ook ten aanzien van de werkzaamheden van staffunctionarissen, productiebestuurders en beleids- en organisatie medewerkers wordt onderzocht of er efficiënter gewerkt kan worden. Projectleider is dhr. M.C.E. Fakkell (D/ASP);

Incidentele gevallen. Dit project wordt direct vanuit het Projectteam Weeffouten aangestuurd, maar wordt geleid door de daarin zittende vertegenwoordigers van de hoofdafdelingen Productie en Bedrijfsvoering. Bij de incidentele gevallen wordt een aantal functies onderzocht die in de loop der tijd inhoudelijk zijn veranderd. Daarnaast wordt de wenselijkheid getoetst van een aantal nieuwe functies.

Het spreekt voor zich dat in deze trajecten zeer nauw wordt samengewerkt met de betrokken afdelingen alsook met de Afdeling Personeel & Organisatie en de leden van de Medezeggenschapscommissie.

Eind oktober zijn de tussenresultaten (*fact-findings*) aangeleverd aan de projectleider en vervolgens werken de deelprojectleiders aan de eindrapportages. In december 2003 moeten de deelprojecten zijn afgerond. Dan is inzichtelijk hoe er met dezelfde hoeveelheid mensen meer werk kan worden verricht. Vervolgens zullen de bevindingen worden gepresenteerd aan de Directie, waarna het reorganisatietraject bewandeld wordt. ●

HS

MC betrokken bij Project Weeffouten

In zijn laatste column heeft onze scheidende voorzitter Gert Terlouw al aangekondigd wat er allemaal zou gaan veranderen in de personele samenstelling van de medezeggenschapscommissie van de MIVD. Door al die veranderingen is de MC wel enigszins getroffen. Een zo groot verlies aan ervaring is niet zo gemakkelijk en snel weer goed te maken.

Door Jaap van Tuyll

Dat neemt niet weg dat de overblijvende leden aangevuld met de nieuwe zich zullen inzetten om van het MC werk datgene te maken wat u als achterban mag verwachten. Daarbij hopen wij nog steeds van uw medewerking te mogen profiteren.

Nieuwe voorzitter

De MC heeft mij gekozen als zijn nieuwe voorzitter. Voor diegene die mij niet kennen wil ik nog wel iets aan informatie over mezelf kwijt. Na een studie wiskunde trad ik in 1973 als burger in dienst van wat toen het Wiskundig Centrum van de KM heette en gevestigd was in Amsterdam. Het was de bedoeling dat ik daar mijn wiskundige kennis zou gebruiken in de crypto-analyse. Nadat ik dat een aantal jaren had gedaan werd ik verkozen om aan de groep crypto-analisten leiding te gaan geven en met enkele veranderingen in positie is dat in essentie nog steeds wat ik doe. De functie heet inmiddels Hoofd van het Bureau Onderzoek van de Afdeling Verbindingsinlichtingen.

Voor ik de actualiteit induik, wil ik enkele woorden wijden aan mijn voorganger. Gert Terlouw is ruim twee jaar voorzitter van de MC geweest en heeft dat op een prima wijze gedaan. Hij werd gekozen op een moment dat er een vacuüm dreigde te ontstaan in de leiding van de MC en heeft op zijn eigen manier daarvan iets

weten te maken. Doortastend optreden en nuchterheid kenmerkten zeker zijn stijl en dat was voor de MC een zegen. Wij zullen zijn inbreng in het werk van de MC zeker missen. Ik hoop dat ik op waardige wijze zijn plaats als voorzitter kan overnemen. Ik heb daarbij zeker de steun van de andere leden van de MC nodig en vertrouwen erop dat zij die ook zullen geven.

Weeffouten

De actualiteit wordt momenteel sterk gedomineerd door het project Weeffouten. Zoals ook in deze INGELICHT te lezen is, wordt dit project in acht verschillende deelprojecten behandeld. Vooral om te bereiken dat de MC zijn inbreng al ruim voor het allerlaatste moment (als er al veel onveranderlijk vaststaat) kan geven, hebben wij voorgesteld twee leden van de MC bij de deelprojecten te betrekken. Die kunnen door de discussies te volgen en terug te koppelen naar de voltallige MC bereiken dat er snel klaarheid komt over het MC-standpunt met betrekking tot allerlei aspecten waarover wij (mede)zeggenschap hebben. Dat zal uiteindelijk leiden tot tijdwinst die tot uitdrukking zal komen in een snellere realisatie van de te bereiken resultaten. Om deze MC-activiteit te steunen doe ik hierbij een beroep op eenieder uit de achterban die denkt ons met ideeën te kunnen helpen. Zij kunnen de twee meedraaiende MC-leden benaderen (Ed Maas van ACIV en Ronald Snijders van AVI), en ze kunnen desgewenst ook bij mij terecht.

Het andere actuele punt (de NSO) is ook weer in beweging gekomen. Door de ondertekening van het convenant tussen DMIVD en wnd. HAIVD is de weg vrijgemaakt voor verdere voortgang. Ook bij deze acties is de MC betrokken teneinde al gaandeweg geïnformeerd te zijn en zo nodig al standpunten te kunnen overbrengen over zaken die zich lenen voor medezeggenschap. Ik verwacht dat in een volgende column daarover zeker weer het nodige vermeld kan worden.●

MIVD'ers duiken onder

Wist u dat er bij de MIVD geregeld wordt ondergedoken? We hebben het dan over mensen die letterlijk duiken, welteverstaan. Binnen de dienst is er een 'duikclub' ontstaan, met de weidse naam MIVD: *Moet Iets Vaker Duiken*.

Een aantal medewerkers van de dienst had al wel eens gezamenlijk gedoken, maar nooit met meerdere buddies. Geruime tijd broeide aldus het idee om met een groep collega's de Nederlandse diepten eens te verkennen. Na rijp beraad werd besloten om op 10 september een eerste poging te wagen.

Duikstekken werden gewikt en gewogen en er werd uiteindelijk gekozen om de eerste duik te maken in het Oostvoornse meer. Zo stonden op een behoorlijk regenachtige woensdagmiddag drie medewerkers van de dienst en een oud-collega zich aan de waterkant in neopreen te hullen. Voor één van de duikers zou het

een eerste kennismaking zijn met het Nederlandse water. Toen deze duiker geconfronteerd werd met andere zich over het koude water beklagende duikers ging het omkleedtempo behoorlijk omlaag, doch uiteindelijk ging ook deze MIVD'er manmoedig kopje onder. Zo kon het genieten beginnen van het typisch Nederlands onderwaterlandschap (bestaande uit veel zand overgoten met een troebel mengsel van brak water, her en der voorzien van een toefje groen).

SRV-wagen

Onder water is een bandenspoor uitgezet. Links en rechts van dit bandenspoor zijn allerlei attributen te vinden zoals een bootwrak, de restanten van een SRV-wagen, een VW-Kever en een toilet. Ook kun je in het Oostvoornse Meer regenboogforel aantreffen.

Na iets meer dan een half uur genoten te hebben

De MIVD heeft nu een duidelijke arbo-structuur. Dat is mede het resultaat van de gehouden Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) die dit jaar afgerond is. Een RI&E is de basis van het arbeidsomstandighedenbeleid (arbo-beleid). Het is wettelijk verplicht een risico-inventarisatie en -evaluatie te houden.

MIVD heeft nu een arbo-structuur

De RI&E is gehouden door de Arbo-dienst van Achmea. Vertegenwoordigers van deze instantie spraken begin dit jaar met medewerkers van de MIVD en letten daarbij op de werkomstandigheden op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn.

'Geen fabriekshal'

Henk Voorderhaak, hoofd van de afdeling Facilitaire Zaken i.o., legt uit: "Je moet je voorstellen dat

je door het gebouw loopt en met de mensen praat. Aan de hand van de gesprekken signaleer je knelpunten. Het is duidelijk dat wij met andere arbeidsomstandigheden te maken hebben dan iemand die in een fabriekshal werkt, waarin veel gevaarlijke (en luidruchtige) machines zijn."

"De knelpunten die we hebben gevonden zijn in meerdere groepen verdeeld; binnen deze groepen is een prioriteit aan de knelpunten gehangen welke

worden aangeduid met een cijfer 1, 2 of 3. Er is toen een plan van aanpak geschreven over hoe we de knelpunten gaan aanpakken. Dat kan niet allemaal tegelijk, want je hebt daarvoor tijd en geld nodig. Het plan van aanpak is besproken met de medezeggenschapsraad, de afdelingshoofden en de directie. Inmiddels ligt het weer bij Achmea die nog een laatste keer kijkt of ze zich kunnen vinden in de plannen."

Checklist afwerken

In het plan van aanpak is uitgewerkt hoe er bijvoorbeeld omgegaan moet worden met problemen als klimaatbeheersing en veiligheid in de gebouwen. Ook komen zaken als loopbaanbeleid, taakbelasting en het bekend stellen van de vertrouwenspersoon terug in het plan.

Bij een RI&E wordt een checklist afgewerkt. Bij de MIVD bleek dat er geen duidelijke arbo-structuur was. Nu is voorgesteld dat de plaatsvervangend afdelingshoofden of locatiemanager (bij de buitenposten) het arbo-aanspreekpunt vormen voor de medewerkers. Inmiddels beschikt P&O over een functionaris (Henk Bretveld) die zich bezig zal houden met het ARBO-beleid. Henk Voorderhaak is vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering van het arbo-beleid. Twee medewerkers van Bureau Algemene Ondersteuning (BAO) helpen hem daarbij.●

van al het moois werd het droge weer opgezocht. Tijdens het omkleden werd de duik nog even doorgeproken en werden ervaringen uitgewisseld. Iederen bleek van de duik genoten te hebben. Na een kort intermezzo werd besloten om het gezamenlijk duiken te continueren en binnen de MIVD een "duikclub" op te richten. Een naam was al snel gevonden: *Moet Iets Vaker Duiken*. Inmiddels telt

het gezelschap zes duikers, en een paar andere collega's zijn nog bezig voor hun brevet.

Indien er binnen de MIVD personen zijn die ook eens met de MIVD willen duiken, kunnen zij zich aanmelden bij coördinator duikzaken Ruud van Drie (AOO KL) via de mail of telefoon. Hij houdt u op de hoogte van verdere ontwikkelingen.●

Leven tussen Kaapverdia

Links: Het eerste jaar speelde Cruz nog met het team van zijn eiland; São Nicolou

Onder: Na het toernooi volgt steevast een tropisch feest met live muziek

Antonio Cruz is in zijn werk bij het Bureau Veiligheidszaken een rustige veertiger - er is niets te merken van zijn dubbellevens. Maar dat verandert wanneer hij over zijn Kaapverdiaanse voetbaltoernooi praat. Eén keer per jaar bezorgt hij ruim vierduizend mensen een lekker dagje uit.

Cruz is geboren op het eiland Sao Nicolou (Sint Nicolaas), dat hoort bij de voormalige Portugese kolonie Kaapverdië. Hij was zeventien toen hij -zoals velen- zijn vaderland verliet. "Veel Kaapverdianen zijn als zeelieden naar Nederland gekomen", vertelt Cruz. "Mijn vader was zeeman, kwam zo terecht in Rotterdam en werd genaturaliseerd tot Nederlander. Door hem ben ik ook naar Nederland gekomen. Eigenlijk wilde ik helemaal niet emigreren. Ik wilde in Kaapverdië blijven, maar ik moest van hem naar Nederland komen omdat hij het niet eens was met de toenmalige regering in Kaapverdië. Die regering was communistisch en het was daar toen politiek instabiel. Achteraf vind ik het niet erg dat ik ben weggegaan. Wanneer ik terugkom van een vakantie in Kaapverdië ben ik weer blij om thuis te zijn in Leiden."

"Ik wist dat ik moest gaan varen als ik naar Nederland kwam. En dat wilde ik niet, want van varen word ik zeeziek. Toch ben ik een tijdje matroos geweest. Ik zat op de binnenvaart en op zee. Ik kan me nog herinneren dat we door de Golf van Biskaje voeren en dat

ik doodziek op bed lag. Het was slecht weer en het schip onbestuurbaar. De bemanning wilde toen van boord gaan. Gelukkig konden we in het Spaanse La Coruña aan wal gaan. Ik ben toen van boord gegaan en heb gezegd: dit doe ik nooit meer."

Jaarlijks evenement

Vanaf toen werd Cruz een landrot en raakte hij steeds meer ingeburgerd in de Kaapverdiaanse gemeenschap in Nederland. "Omdat ik iets wilde betekenen voor de Kaapverdianen hier heb ik een voetbaltoernooi georganiseerd. Het heet Inter-Ilhas en in het Portugees (de nationale taal in Kaapverdië -red.) betekent dat 'eilanden onderling'. Het is een jaarlijks evenement dat in Rotterdam wordt gehouden. Het toernooi wordt 's-avonds besloten met een groot feest. "Het toernooi wordt in Rotterdam gehouden want daar wonen ongeveer 3.000 Kaapverdianen. Het zijn er zo veel dat ze zelfs een eigen voetbalcompetitie hebben met tien teams. Dat gaat buiten de KNVB om. Hun verenigingen betalen alleen voor de velden."

Kaapverdië bestaat uit tien eilanden waarvan er negen bewoond zijn (Fogo, Santo Antão, São Nicolou, São Vicente, Sal, Maio, Santiago, Boa Vista en Brava). Bij Cruz' toernooi spelen zeven eilanden tegen elkaar. "Als je van het eiland Santiago komt, is het moeilijk om in het team te komen. Een team bestaat uit tweeëntwintig spelers en Santiago heeft wel keuze uit vijftig spelers." Of kom je van Boa Vista of van Brava, dan is het moeilijk om aan de start te verschijnen. "Van die twee eilanden zijn er te weinig Kaapverdiaanse voetballers in Nederland", verduidelijkt Cruz. "Ik heb geprobeerd om ze samen in één team uit te

laten komen, maar zelfs dat lukte niet. De Kaapverdianen van die eilanden emigreren voorname-lijk naar Amerika."

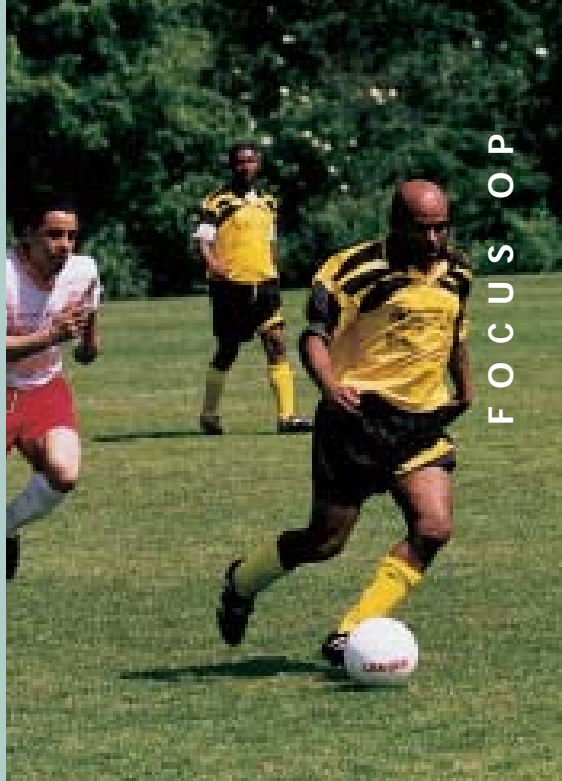
Achter elk eiland staat zoals gezegd een vereniging in Nederland. Zij houden de band in stand met de

ans voetbal en de MIVD

Links: In 1993 reikte de consul van Kaapverdië (met microfoon) de prijzen uit

FOCUS OP

Rechts: Cruz aan de bal

achterban in Kaapverdië. Ze betalen ook lokale projecten. Dat doen ze onder anderen met het geld dat overblijft van het jaarlijkse voetbalfeest. “De vereniging São Nicolou -het eiland waar ik geboren ben- heeft laatst een röntgenapparaat gestuurd. Santiago heeft schoolspullen gestuurd en Maio deed ook wat met een ziekenhuis. Ze doen allemaal wat.”

24 uur in touw

Omdat Cruz zijn toernooi goed wilt laten verlopen begint hij drie maanden van tevoren afspraken te maken. De scheidsrechters benaderen, de velden huren en een zaal vastleggen voor het grote eindfeest. Op de dag zelf is hij ruim vierentwintig uur achter elkaar in touw. “Ik vertrek ‘s-morgens om zes uur en kom de volgende ochtend na ‘t feest weer om zes uur thuis.” Maar het belangrijkste, vindt Cruz de promotie van het evenement. En dat begint met een aanplakbiljet. Cruz laat er een zien. Op het affiche prijkt een bewerkte foto van hemzelf. Het stampt uit de tijd dat hij zelf nog fanatiek voetbalde. Cruz is bij de Kaapverdianen bekend onder de bijnaam Corta Unha. Dat

betekent ‘nagelknipper’: Cruz reeg die naam vanwege zijn gemene veldspel. “Zelf ben ik het niet met die bijnaam eens”, zegt Cruz. “Maar de Kaapverdianen kennen me nu zo.”

Cruz’ kwam op het idee een voetbalevenement te houden omdat hij van die sport houdt en omdat hij graag organiseert. Hij doet het trouwens niet helemaal alleen: vriendin Jacqueline dos Santos heeft hem altijd geholpen met de administratie. “Dit jaar heeft Tineke Theunissen van de MIVD trouwens de EHBO op het toernooi voor haar rekening genomen”, zegt Cruz trots. “Ze vond het prachtig en ze zei dat ze volgend jaar weer wil doen”.

In Kaapverdië wordt inmiddels ook een dergelijk eilandtoernooi georganiseerd, weet Cruz. “Of ze het van mij hebben afgekeken? Ik weet het niet”, zegt Cruz bescheiden. Ondertussen weet hij wel dat samenvattingen van zijn toernooi in Kaapverdië op televisie zijn uitgezonden.

In tropische sferen

Cruz’ kijkt alweer uit naar de volgende editie van Inter-Ilhas De laatste keer had hij 5400 mensen, waaronder 900 kinderen. Op het feest kwamen ongeveer vijfhonderd mensen. In 2004 worden dat er waarschijnlijk nog meer. “Volgend jaar is het de vijftiende keer dat ik het toernooi organiseer. Dan duurt het evenement twee dagen: Vijf juni is het normale toernooi en de zesde organiseer ik het veteranentoernooi. Dan wordt er ook nog een vrouwenwedstrijd gehouden. De

Sinds Cruz de Kaapverdiaanse voetbal dag organiseert, heeft het team van Santo Antão de meeste overwinningen behaald

vrouwen van Barla Vento (de noordelijke eilanden, red) spelen dan tegen Sotavento (de zuidelijke eilanden, red). Twee vrouwen van die teams zijn zelfs uitgenodigd om te komen voetballen voor het nationale vrouwenelftal.”

Als je op de dag zelf het terrein opstapt, zie je mensen aan tafels kaarten en hoor je de deejay plaatjes draaien. Iedereen die binnenkomt wordt gefouilleerd, en omdat er zoveel mensen zijn, mengt de politie zich uit voorzorg tussen ons. Ondertussen wordt er op de velden gevoetbald. Als het warm is, waan je je echt in tropische sferen. “Op de dag zelf kijk ik het liefst alleen maar toe. De eerste keer heb ik nog een helft meegespeeld. Maar eigenlijk gaat dat niet samen: meespelen en organiseren. Natuurlijk doe ik wel de prijsuitreiking. Die doe ik in het Creools. Verder treed ik alleen maar op wanneer er problemen zijn.”

Dat laatste was twee jaar geleden het geval. Nota bene de topscorer van de Kaapverdiaanse nationale selectie had de scheidsrechter in het gezicht gespuugd. Het was twee minuten voor tijd en de partij van de spuwer stond 2-0 voor. “Ik heb die man toen voor de eerste twee wedstrijden van het volgende toernooi geschorst. Omdat de wedstrijd toen is gestaakt, zou de andere partij hebben gewonnen. Maar zij waren zo sportief om te zeggen dat het ze toch nooit was gelukt om in twee minuten gelijk te maken. Maar was het een ander team geweest, dan hadden ze anders kunnen beslissen. Want sportief gezien kan er veel rivaliteit tussen de verschillende eilanden zijn.”

Cruz is van plan nog jaren door te gaan met het organiseren van dit grote evenement.●

Elektronische oorlogvoering en situational awareness

Luitenant-kolonel
Koos Possel van de
afdeling Operationeel
Beleid van de Land-
machtstaf zette recente
EOV-ontwikkelingen
op papier als
inleiding voor het
EOV-seminar dat de
landmacht en TNO
op 27 en 28 november
2003 houden.

matie niet relevant. Het seminar van 27 en 28 november a.s. heeft tot doel duidelijk te maken welke toegevoegde waarde het werkgebied EOV kan hebben voor de 'situational awareness'.

Prikkel voor verkenningssacties

Met EOV kan men een grof overzicht samenstellen van bronnen die elektromagnetische straling uitzenden. Op grond van frequentie en signaalsoort kun je vrij eenvoudig civiele en militaire bronnen scheiden. Maar er is meer. Je kunt uiteraard ook mobiele radio's onderscheiden van vaste radio's, straalzenders, radars en GSM's.

Als je het verkregen overzicht op een geografische kaart projecteert, kun je de vaste telecommunicatie-infrastructuur in kaart brengen en de mobiele gebruikers intekenen. Troepenconcentraties en opmarsroutes worden zichtbaar en verder kunnen de zogenoemde *high-value targets* (zoals commandoposten) worden opgespoord die vaak extra en veelsoortige verbindingsmiddelen hebben.

Deze ruwe informatie kan vervolgens richtinggevend zijn bij gerichte verkenningssacties waarbij echte ogen contact houden met het doel. EOV kan dankzij de zogeheten 'indringdiepte' als prikkel dienen voor verkenningssacties. Ze kan richting geven aan de inzet van onbemande verkenningsvliegtuigen (UAV's), verkenningseenheden en Special Forces.

Op het seminar zullen deskundigen proberen helder te maken welke toegevoegde waarde het werkgebied EOV kan hebben voor de *situational awareness*. Na een algemene inleiding over de relatie van EOV met Network Centric Warfare (NCW) en Situational Awareness worden specifieke ontwikkelingen uitgewerkt en toegelicht.

De essentie van NCW en SA

Network Centric Warfare beschrijft de evolutie in oorlogvoering die het gevolg is van een wereld die steeds meer digitaal wordt. Door de ontwikkelingen van computers en andere digitale systemen is het mogelijk om sensoren, wapen- en computersystemen onderling informatie uit te laten wisselen. Informatie van sensoren kan gelijktijdig aan meerdere gebruikers beschikbaar worden gesteld, zodat informatie uit verschillende bronnen op meerdere plaatsen tegelijkertijd een samenhangend beeld van de situatie kan creëren.

Informatie en inlichtingen voor belangstellenden komt beschikbaar door sensor- en wapensystemen en informatieverwerkende elementen (zoals staven) te koppelen aan een overkoepelend informatienetwerk. In plaats van geïsoleerde systemen is er sprake van onderling verbonden systemen. De deels overlappende, deels complementaire informatie levert een nauwkeurig(er) samengesteld beeld op. Dankzij deze stap is informatie over een situatie voor iedereen die aangesloten is op de juiste databank beschikbaar en kan een eenheid effectiever optreden. Hierdoor kan ook op verschillende plaatsen informatieverwerking plaatsvinden.

Verkenningssapparatuur (bijvoorbeeld van het ISTAR-bataljon) en wapenplatforms zijn in die toekomstige situatie via een informatienetwerk aan elkaar gekoppeld. Soms is dat een directe koppeling en soms is de koppeling tijdelijk en

Elektronische oorlogvoering (EOV; in het Engels: EW, *electronic warfare*) wordt van oudsher geassocieerd met het af luisteren van verbindingen. De afgelopen jaren is EOV echter steeds meer gemoderniseerd, en het vormt nu ook een volwaardig elektronisch verkenningmiddel. Een middel dat steeds meer bijdraagt aan de 'situational awareness' van een missie, en dat ook steeds belangrijker wordt voor *force protection*.

Situational awareness (SA) is een begrip dat de laatste paar jaar een opmars heeft gemaakt. Het betekent dat je bewust bent van wat er om je heen gebeurt. Daarbij is natuurlijk primair van belang dat je dingen opmerkt die van invloed zijn op jouw optreden te velde. Als het zeewater een aangename temperatuur bereikt, is dat met satellieten waar te nemen. Maar bij een operatie in Afghanistan is dit soort infor-

situationeel. In ieder geval verhoogt de koppeling de snelheid van het beslissen en het eventueel bestrijden van doelen. De integratie van ISTAR-verkenningssystemen en het samengaan van beschikbare informatie moet leiden tot een gemeenschappelijke beeld (het zogeheten 'recognized ground- and airpicture') dat de basis vormt voor commando- en bevelvoering. Het hele NCW-concept vereist echter een uitgebreid communicatienetwerk met veel bandbreedte om al die informatie te kunnen verspreiden.

Zoek de overeenkomsten

Met het samenvoegen van meerdere soorten sensoren binnen het ISTAR-bataljon wordt de mogelijkheid geschapen om de NCW-theorie in praktijk te brengen. Het is daarbij heel relevant om in de gaten te houden wat voor soort informatie een sensor aanlevert.

In algemene zin wordt de werking van sensoren bepaald door eigenschappen van de sensor, het traject tussen sensor en doel, de eigenschappen van het doel zelf en de wijze waarop het doel afsteekt tegen de achtergrond.

De verschillende sensorsystemen kunnen dus elk op hun manier een bijdrage leveren aan het totale beeld. Het geheim zit in het kunnen correleren van informatie, dus niet 'zoek de verschillen' maar 'zoek de overeenkomsten'.

Om de beschikbare frequenties maximaal te benutten zijn naast de traditionele radiotechnieken zoals amplitudemodulatie (AM), frequentiemodulatie (FM) en fasemodulatie (PM) nieuwe technieken ontwikkeld. Dat was nodig door de grotere aantallen gebruikers.

Technieken zoals 'Time Division Multiplex' en 'Frequency Division Multiplex' creëren heel snel een tijdelijk verbindingskanaal waardoor net voldoende informatie komt om een communicatieproces *real time* te kunnen laten verlopen. Ook de groei van lokale laagvermogen-radionetten zoals GSM en de ontwikkeling van digitale radio's valt onder de categorie maximalisatie van het frequentiespectrumgebruik.

Gekoppeld aan deze technieken wordt vercijfering en het schijnbaar willekeurig (pseudo random) verspringen van kanalen ingevoerd omdat het anders nog steeds eenvoudig is om gesprekken te volgen. Als EOV'ers zitten we daar inhoudelijk natuurlijk niet op te wachten, maar ook de maatschappelijke wens naar privacy groeit. Deze trend heeft overigens deels geleid tot de koersverandering bij de NL EOVC omdat het door deze ontwikkelingen steeds moeilijker wordt om spraakfragmenten te pakken te krijgen.

Niet alleen de zendtechnieken zijn geëvolueerd, ook de ontvangerkant zijn er geweldige ontwikkelingen. De belangrijkste is de breedbandontvangst. De techniek is dat je heel snel door een bepaald frequentiegebied gaat en alles noteert wat je ontvangt, en dat doe je een aantal keren per seconde. Deze techniek maakt het mogelijk om frequenties die allemaal uit een bepaalde richting komen te groeperen en daaruit af te leiden of het uit een of meerdere zenders afkomstig is. Daarmee maak je het detecteren van 'frequency hoppers' maar ook 'time hoppers' mogelijk. Tijdens de themadag kan met het materiaal van 102 EOVCie worden gedemonstreerd op welke wijze de FM9000 wordt opgespoord en gepeild.

De peilers van de toekomst zijn overigens nauwelijks nog herkennen. De moderne interceptie- en peilapparatuur bestaat uit insteekkaarten in een Power PC. De moderne interceptor werkt achter een laptop of pc. Inmiddels is in de lichte EOVC-component al uitgebreid kennis opgedaan met deze apparatuur die ook tijdens de themadagen bekeken kan worden.

EOV als beschermingsmiddel

De afgelopen jaren hebben laten zien dat moderne stoorsystemen een belangrijke rol kunnen vervullen bij (konvooi)bescherming. De stoormiddelen van de Koninklijke Landmacht zijn behoorlijk modern waardoor ze in staat zijn de meeste dreigingen het hoofd te bieden.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die extra aandacht verdienen. Er zijn nu al systemen beschikbaar die een elektromagnetisch scherm vormen waardoor bijvoorbeeld nabijheidsbuizen van artillerie vroegtijdig exploderen. Ook kun je op handige plekken GPS-stoorders neerzetten waardoor precisiebommen (*precision guided ammunition* en *sea launched* kruisvluchtwapens) het spoor bijster raken en op de verkeerde plek ontploffen.

EOV is ook een waardevol hulpmiddel voor elektronische camouflage van commandoposten en ander *high-value targets*. Zo'n elektronisch scherm mag je echter alleen maar aanzetten als je daadwerkelijk beschoten wordt omdat je anders wordt uitgepeild. Is het geen bezwaar om de locatie bekend te geven zoals bij missies in Bosnië en Afghanistan, dan kan het scherm continu bescherming bieden.

De toekomst volgens de KL

Peilers moeten elektronische sensoren worden die 'rondkijken', hun informatie vergelijken met de informatie uit andere sensoren en proberen een beeld op te bouwen wat er vanuit elektronisch perspectief rondom hen heen gebeurt. De peilers moeten worden gemoderniseerd en in staat zijn ook in het hogere frequentiebereik waar te nemen. Nu al beproeven we systemen die in staat zijn frequentiehoppers te intercepteren die dan vervolgens de traditionele peilers in staat stellen de zenders te lokaliseren.

De recente Nederlandse betrokkenheid bij conflicten in Irak, Afghanistan, Ethiopië en het voormalig Joegoslavië heeft de beperkingen aangetoond van het informatieverwerving uit communicatiemiddelen. Bij communicatiemiddelen ben je afhankelijk van taalvaardig personeel. Het is nog maar vraag of je die op het juiste moment beschikbaar hebt voor toekomstige inzetgebieden. De taalcomponent mag niet meer de bepalende factor zijn in het totale analyseproces, het moet een aanvullende factor worden.

Ontbrekende schakels

De EOVC zou ook moeten worden uitgebreid met radarsensoren. Niet alleen radar, maar ook moderne communicatiesystemen zitten in dezelfde frequentieband. Enerzijds missen we daarmee de kans die moderne systemen te kunnen

♦ monitoren, anderzijds kan EOv ook weinig bijdragen aan het waarschuwen tegen vijandelijke doelopsporingsradarsystemen die een bedreiging zouden kunnen worden voor de als maar schaarser wordende vuursteunmiddelen.

Een belangrijke andere schakel is het naar elkaar toe groeien van tactische EOv en de MIVD. Dit geldt overigens voor het gehele ISTAR-gebied. In de plannen staat nu een *back office* bij het ISTAR-bataljon om informatie uit het inzetgebied verder uit te diepen. De expertise hiervoor zit deels bij de MIVD. Het lijkt daarom voor de hand liggend om op termijn een gecombineerde *back office* te vormen van MIVD en staf ISTAR-bat. Deze ontwikkeling wordt nog gesteund doordat in de toekomst IMINT-deskundigheid in een gemeenschappelijke pool moet worden opgenomen. De grens tussen MIVD en ISTAR-bataljon vervaagt, nu nog de grenzen formeel laten verdwijnen...

Tot ziens op 27 of 28 november!

De ontwikkelingen binnen de KL EOv tonen een groei naar een volwaardig en geavanceerd inlichtingenverzamelingsysteem. De integratie van bestrijdingscapaciteit blijft belangrijk teneinde *sensor-to-shooter* links te kunnen creëren. De themadagen zullen de diverse ontwikkelingen nader voor het voetlicht brengen, waarbij ook de modernisering van het materieel bekeken kan worden. In alle gevallen is een bezoek aan de themadag een must voor de geïnteresseerden in EOv bij de Marine, Landmacht, Luchtmacht, Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en het KLPD.●

L.Kol Koos Possel (k.possel@mindef.nl) is werkzaam bij de Afdeling Operationeel Beleid van de Landmachtstaf. U kunt zich bij hem aanmelden voor de themadag.

LANDMACHTMEDAILLE VOOR MIVD-ERS

Zevenenveertig militairen van de Koninklijke Landmacht kregen op 25 september j.l. de Landmachtmedaille uitgereikt uit handen van generaal-majoor Dedden. De

Landmachtmedaille is onderscheiding die blijk geeft van waardering voor langdurige operationele dienst.

In totaal krijgen een kleine 80 landmachters van de MIVD de medaille. Generaal Dedden zei bijzonder blij te zijn de medaille te mogen uitreiken. Blij voor de gedecoreerden, en blij voor hemzelf als directeur MIVD. "Het is veel waard om te kunnen beschikken over personeelsleden met operationele ervaring," aldus Dedden. "Operationele ervaring is een niet te onderschatten kwaliteit. Inlichtingenwerk is meer dan het schrijven van politieke strategische analyses voor bewindslieden. Ons werk is vooral van belang voor eenheden die daadwerkelijk worden ingezet bij een vredesoperatie. Het besef dat we als MIVD een operationele organisatie moeten ondersteunen is niet alleen ruim aanwezig in onze dienst, maar wordt nog eens extra ondersteund doordat medewerkers van de MIVD regelmatig worden uitgezonden naar missiegebieden."

Veel collega's van de gedecoreerden, bureau-, afdelingshoofden en andere belangstellenden, kwamen op de medaille-uitreiking af waar Dedden de medailles namens de bevelhebber der landstrijdkrachten uitreikte.

De Landmachtmedaille is op 1 september 2002 ingesteld en wordt toegekend aan militair personeel in actieve dienst dat gedurende een langere periode operationele dienst heeft verricht bij parate eenheden of staven, in het bijzonder in het buitenland.●

MUTATIES TOT 20 OKTOBER

Nieuw personeel:

Wmr. L.P. [redacted] Plaatsing als Mdw. Man. Ost VC bij het Verwervingscentrum in Eibergen m.i.v. 06-10-2003. Dhr. M. [redacted] Plaatsing als Signaalanalist bij het Verwervingscentrum in Eibergen m.i.v. 14-07-2003. Dhr. A. [redacted] Plaatsing als Signaalanalist bij het Verwervingscentrum in Eibergen m.i.v. 01-07-2003. H.T. [redacted] Hoofdafdeling Bedrijfsvoering, Afdeling Personeel & Organisatie, Bureau Opleidingszaken, m.i.v. 1-9-2003. M.P.A. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Analyse en Rapportage, Regiobureau 1, m.i.v. 1-9-2003. P.D. [redacted] Hoofdafdeling Productie,

Afdeling Verbindingsinlichtingen, Bureau Verbindingsinlichtingen Productie, Sectie Productie, m.i.v. 1-10-2003. M. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Verbindingsinlichtingen, Bureau ICT-ondersteuning, sectie Operationeel Systeembeheer Den Haag, m.i.v. 1-9-2003. J.P.G. den [redacted] Hoofdafdeling Bedrijfsvoering, afdeling Personeel en Organisatie, Consultantenteam B, m.i.v. 1-9-2003. G. van der [redacted] Hoofdafdeling Bedrijfsvoering, afdeling Personeel en Organisatie, Consultantenteam B, m.i.v. 1-9-2003.

Interne Verplaatsing:

Dhr. A.R. [redacted] Plaatsing als Mdw. interceptie

Civil Jr. bij het Verwervingscentrum in Eibergen m.i.v. 08-09-2003

Vertrekkend personeel:

F.E.T. [redacted] 1-09-2003
R.E. [redacted] 1-09-2003
R. de [redacted] 1-09-2003
B. van [redacted] 31-10-2003

Vertrekkend personeel uit dienst:

Aoo H.J. [redacted] per 01-11-2003
Dhr. A. [redacted] per 01-12-2003
Elt. G.J.A. [redacted] per 01-12-2003
G.A. [redacted] 21-08-2003

Meer coördinatie bij uitzendingen

‘Het gaat om de zorg voor de mensen’

Er was lange tijd nogal wat op te merken op de voorbereiding van uitzendingen. Materiaal dat niet goed of niet aanwezig was, procedures die uitblonken door bureaucratie, en (te) weinig aandacht vanuit de dienst voor de mensen in het veld.

Kapitein Jos Stassen is bezig daar verandering in te brengen, vanuit het in oprichting zijnde Bureau Coördinatie Uitzendingen.

“Zorg is heel belangrijk, zorg voor de mensen die uitgezonden zijn, en zorg voor de achterblijvers zoals familieleden.” Stassen steekt een pijp op en legt uit: “Er bleek in de praktijk het één en ander niet goed te functioneren bij uitzendingen. Op zich doen alle afdelingen en ook allerlei externe instanties allemaal prima hun werk, maar in de optelsom werd toch een duidelijk gebrek aan afstemming zichtbaar.”

Uitgezonden worden en ontdekken dat je reis naar het uitzendgebied niet adequaat gepland is. Ontdekken dat je om procedurele redenen geen telefoontoestel hebt. Ver weg zijn en je afvragen hoe het thuis gaat omdat er thuis problemen zijn. Kortom: de individuele MIVD-er zat nogal eens met allerlei ‘gedoe’ in den vreemde, en voelde zich machteloos. Het Bureau Coördinatie Uitzendingen (BCU) gaat dat veranderen.

Stassen doet de uitzendcoördinatie op interim-basis. Hij werkt eigenlijk bij het ACIV-stafbureau, maar hij hield zich al een tijd bezig met de afstemming van allerlei zaken en de zorg voor achterblijvers. Dus toen er een Bureau Coördinatie Uitzendingen moest komen, was hij de aangewezen man. “Ik doe

het op interim-basis, hoor. De uiteindelijke bezetting van BCU staat nog niet vast, maar intussen moet het werk wel gedaan worden.

Zorg voor het thuisfront

“Nou heeft ACIV al een hele tijd een *buddy*-systeem, en dat werkt prima. Wie uitgezonden wordt vanuit onze afdeling, krijgt een *buddy*, een praatpaal, iemand die ook het thuisfront van de uitgezondene helpt. Dat kan gaan om aandacht, of echt om mentale steun. Of er zijn thuis formulieren waarmee men niet uit de voeten kan, noem maar op. Als de uitgezondene weet dat die zorg er is, is een groot probleem de wereld uit. Inmiddels is het *buddy*-systeem ingevoerd voor alle uitgezonden MIVD-personeel. “Naast het *buddy*-systeem is er nog veel meer dat gedaan moet worden. Je moet bijvoorbeeld een goed netwerk hebben van externe contacten - allerlei instanties moeten je kennen, zodat zaken snel en efficiënt geregeld kunnen worden. En je moet ook de weg weten in allerlei in- en externe procedures, dat spreekt,” zegt Stassen. “Het moet zo zijn dat iemand die uitgezonden wordt, alles panklaar krijgt aangereikt. Stassen wil nadrukke-

lijk niet het werk van bestaande instanties overnemen. “Het is een kwestie van afstemming, van zaken tijdig en goed op elkaar laten aansluiten.”

Geen ‘papieren’ aangelegenheid

Het Bureau Coördinatie Uitzendingen is uiteraard geen ‘papieren’ aangelegenheid: er is materieel voor nodig, er moet een goed functionerende praktijksituatie worden ingericht. “Met name het werk dat Erik Hagen met zijn mensen van AIM doet voor het verwerven van het noodzakelijke materieel en dergelijke, wordt sterk onderschat. Dat mag beslist wel ‘es hardop gezegd worden,” aldus Stassen.

Stassen doet het nu ongeveer een halfjaar, en heeft er veel plezier in. “De voorbereiding van een uitzending, de materiële en de thuisfront-zaken tijdens een uitzending, en de nazorg: het is een goede zaak om in dit soort dingen iets voor mensen die worden uitgezonden, te kunnen betekenen. Want je wilt dat ze goed voorbereid op weg gaan, goed materiaal ter plaatse hebben en geen zorgen over thuis. En je wilt ze na terugkomst ook de gelegenheid bieden, rustig te acclimatiseren.”●

Hoe doe ik dat nou zelf? (8)

Dit is alweer het achtste deel van de rubriek Tips & Trucs.

U kunt de vorige afleveringen terugvinden op het MIVD-intranet

Instellen TFT monitor

Bijna alle Donar-werkstations zijn uitgerust met een 16-inch monitor (het inmiddels bekende platte TFT-scherm). Om deze monitor optimaal te gebruiken, kunt u deze als volgt instellen:

Ga naar uw desktop, en klik eenmaal met uw rechter muisknop in het scherm. Er verschijnt dan een menuutje dat als laatste, onderste mogelijkheid geeft: 'properties'. Klik daarop, en u ziet een venstertje met tabbladen. Klik op het tabblad 'settings'.

- Stel uw beeldscherminstellingen in op 1024 x 768 pixels met een refresh-rate van 60 Hz
 - Mocht u de letters dan te klein vinden, kies dan voor de optie 'Font Size: Large Fonts'
- Iedere keer na het instellen van de beeldscherminstellingen dient u 2x op de knop 'Auto' op de monitor te drukken. De monitor past zich dan aan om een optimaal beeld te geven.

Gebruik van internet

U wist al, dat het gebruik van internet binnen de MIVD is gebonden aan bepaalde spelregels. Om controle op naleving van deze spelregels te kunnen uitvoeren, worden alle activiteiten op het internet netwerk vastgelegd in een logboek. Bij con-

troles blijkt echter dat er nog steeds mensen zijn die, bewust of onbewust, de regels onvoldoende naleven. Daarom hier een samenvatting van deze spelregels:

Om gebruik te maken van internet krijgt u een persoonlijke gebruikersnaam en wachtwoord toegewezen. Net zoals bij uw Donar-account, mag u uw wachtwoord aan niemand anders - ook niet aan systeembeheerders - afgeven.

U mag geen software downloaden van internet. Mocht u een pop-up scherm krijgen met de vraag of u software wilt installeren, dient u deze altijd met NEE te beantwoorden. Regelmatig wordt er software aangetroffen op de werkstations die er niet thuishoort. Dit levert een potentieel risico op, omdat dit soort software, zogeheten spyware, uw surfgedrag vastlegt en doorstuurt naar een internetsite.

U mag geen bestanden downloaden voor privé-doeleinden. Er worden zelfs complete CD's gedownload, maar dit is niet de bedoeling!

U mag zich op het internet niet kenbaar maken als medewerker van Defensie of de MIVD. De enige uitzondering hierop is de sectie OSINT, die hiervoor wel nadrukkelijk toestemming heeft.

De volledige regelgeving is te verkrijgen bij de Helpdesk ICT. Tot slot zijn er nog twee zaken waar u rekening mee moet te houden:

- De H: schijf is bedoeld voor zeer tijdelijke opslag van data, en wordt iedere nacht gewist. Als u iets gedownload heeft, dient u het dus zo snel mogelijk op een diskette te plaatsen.
- Het internet netwerk kent geen backup-voorzieningen. Mocht uw gebruikersprofiel corrupt raken, dan is het mogelijk dat u uw Favorieten kwijt raakt. U wordt daarom geadviseerd om zelf periodiek een backup te maken van uw Favorieten. U kunt dit doen door de folder C:\WINNT\Profiles\username\Favorites te kopiëren naar een floppy.

Systeembeheer is aan het onderzoeken of het mogelijk is om wel permanente schijfruimte tot uw beschikking te stellen en of het mogelijk is een automatische backup te maken van uw profiel.●